

Η ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Α.Θ.Μ. ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ κ. ΠΕΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μέσα σὲ ιδιαίτερα ἐγκάρδιο κλίμα καὶ ἀδελφική ἀτμόσφαιρα πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 17 ὡς τὶς 25 Μαΐου ἡ ἐπίσημη εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Πέτρου στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Προκαθήμενος τοῦ δευτέρου τῇ τάξει πρεσβυγενοῦς Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἐφθασε τὸ ἀπόγευμα τῆς 17ης Μαΐου μὲ τὴν πτήση MS 747 τῶν Αἰγυπτιακῶν Ἀερογραμμῶν στὸ Ἀεροδρόμιο τῶν Σπάτων, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος

Τοῦ κ. **Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**,
Διευθυντῆ Συντάξεως τῆς ἐφημ. “Ἡ Ἀλήθεια”,
Τακτικοῦ μέλους τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου,
Διαφωτίσεως καὶ Δημοσίων Σχέσεων

Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μὲ τὰ μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Παν. Ἀρχιμ. Θεολόγο Ἀποστολίδη, τὸν οἰκεῖο Ἱεράρχη Σεβ. Μητροπολίτη Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικο, τὸν Πρόεδρο τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων Σεβ. Μητροπολίτη Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιο, τὰ μέλη καὶ τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Καρθαγένης κ. Χρυσόστομο, Διευθυντὴ τοῦ Γραφείου τοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἀθήνα κ.λπ. ἐκκλησιαστικοὺς ἐκπροσώπους καὶ ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες. Ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἦταν παρὼν στὴν ὑποδοχὴ ὁ Ὑφυπουργὸς Παιδείας κ. Φίλιππος Πετσάλνικος, ἐκπρόσωπο τῆς Διευθύνσεως Ἐκκλησιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ.ἄ.

Τὸν Μακ. κ. Πέτρο συνόδευαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πηλουσίου κ. Εἰρηναῖος, Κέννας κ. Μακάριος, οἱ Παν. Ἀρχιμ. κ. Ἐφραίμ Φράγκου καὶ

Δημήτριος Ζαχαρέγκας καὶ ὁ Ἱερολ. Διάκονος κ. Νεκτάριος Κοντογιώργης. Σχηματίσθηκε αὐτοκίνητοπομπή, ἡ ὁποία κατευθύνθηκε στὸ ξενοδοχεῖο “Μεγάλη Βρεταννία” ὅπου κατέλυσε ὁ Πατριάρχης μὲ τὰ μέλη τῆς τιμίας συνοδείας του. Ὁ Μακ. Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐπιβιβάσθηκε στὸ αὐτοκίνητο τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλου. Μετὰ ἀπὸ ὀλιγόωρη ἀνάπαυση ὁ Πατριάρχης μετέβη στὸν καθεδρικό Ναὸ Ἀθηνῶν συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Ἐκεῖ τελέσθηκε ἐπίσημη Δοξολογία γιὰ τὴν ἄφιξή του. Προσφωνώντας τὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος ἐξέφρασε τὴ χαρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἰδίου προσώπικα γιὰ τὴν ἄφιξή του, ἀναφέρθηκε στὴ σημασία τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ τὸ ἱεροποστολικὸ του ἔργο καὶ ὑπογράμμισε τὴν καταγωγὴ τοῦ Μακ. κ. Πέτρου ἀπὸ τὴν ἐλληνικότετη νῆσο Κύπρο. Ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος εἶπε:

*«Χαρὰς τὰ πάντα πεπλήρωται τῆς Ἀναστάσεως
ὡς τὴν πείραν εἰληφότε...»*
(Στιχηρὸν τῶν Αἰνῶν τοῦ Γ' ἤχου)

Μακαριώτατε καὶ Θειώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα, τῆς Μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Πέτρε.

Ἐν Πασχαλίῳ χαρᾷ καὶ ἀφάτῳ ἀγαλλιᾷσαι ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὑπὸ τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου θεμελιωθεῖσα, ὑποδέχεται σήμερον μετὰ συναισθημάτων εἰλικρινοῦς καὶ πηγαίας ἀγάπης τὸν Σεπτὸν Προκαθήμενον τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας καὶ ἄξιον Διάδοχον τοῦ Ἰδρυτοῦ Αὐτῆς Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἀπενθύ-

*‘ΗΑ.Θ.Μ. ό Πάπας καί Πατριάρχης ‘Αλεξανδρείας κ. Πέτρος κατά την άφιξή του στο “Έλευθέριος Βενιζέ -
λος” γίνεται δεκτός από τόν Μακ. ‘Αρχιεπίσκοπο ‘Αθηνών καί πάσης ‘Ελλάδος κ. Χριστόδουλο καί τόν ‘Υφυ -
πουργό Έθν. Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Φ. Πεσάλνικο (Φωτογραφίες Χρ. Μπόνη).*

*Οί δύο Προκαθήμενοι κατά την είσοδό τους στον καθεδρικό ‘Ιερό Ναό ‘Αθηνών για την τέλεση της καθιε -
ρωμένης Δ οξολογίας.*

*Ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν προσφωνεῖ τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κατὰ τὴ Δοξολογία στὴ Μητρό -
πολη. Ἐκατέρωθεν Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ ἐκπρόσωποι ἄλλων Ἐκκλησιῶν.*

Ο Μακ. Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας στὸ Θρόνο, κατὰ τὴν ἐπίσημη Δοξολογία στὴ Μητρόπολη.

νουςα Αὐτῷ γηθοσύνως «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» τὸ παναρμόνιον μήνυμα καὶ τὸν πανευφρόσυνον χαιρετισμόν: «Χριστὸς Ἀνέστη!»

Καὶ ὁὕτως «χαρὰς τὰ πάντα πεπλήρωται», Περιπόθητε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ. Χαρὰς πληρούσης οὐ μόνον τὴν καρδίαν τῆς Μετριότητος ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τὰς καρδίας πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς Ἀδελφῶν Συνεπισκόπων ὡς καὶ ἐκεῖνας τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, διὸ καὶ ἀτενίζοντες τὸ προσφιλὲς καὶ σεβασμιόποθητον πρόσωπον Ὑμῶν ὡς καὶ τὰ ἀγαπητὰ πρόσωπα πάντων τῶν Τιμίων Ὑμετέρων Συνοδῶν, ἐν Πασχαλίῳ εὐφροσύνη ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ τοῦ Ἱεροῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ «Ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου Σιών καὶ ἴδε· ἰδοὺ γὰρ ἤκασί σοι θεοφεγγεῖς ὡς φωστῆρες ἐκ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης καὶ ἐώας τὰ τέκνα σου, ἐν σοὶ εὐλογοῦντα Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ωδὴ Ἡ' Ἀναστασίμου Κανόνος).

«Χαρὰς τὰ πάντα πεπλήρωται» ἀναπηγαζούσης ἐκ τοῦ κενοῦ Μνημείου, προερχομένης δηλονότι ἐκ τῆς ἐκπνεούσης ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν πανευφροσύνου Πασχαλίου περιόδου, ἥτις κατ' ἔτος ὑπομνησκει ἡμῖν ὅτι εἴμεθα Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως, διότι ἄλλως «ματαία ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορινθ. ΙΕ', 17), καὶ «...ἀναγεννᾷ ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν» (Α' Πέτρον Α', 3). Καὶ πράγματι ἀποτελεῖ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀκένωτον πηγὴν χαρᾶς, φωτὸς καὶ ἐλπίδος, διότι συνιστᾷ τὸ κεντρικὸν γεγονὸς τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς εἰκόνα καὶ ὁμῶς τοῦ Θεοῦ, ἀμαυρωθεῖσαν μὲν διὰ τῆς ἁμαρτίας, ἀποκατασταθεῖσαν δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τῆς Σταυρικῆς Αὐτοῦ θυσίας καὶ τῆς σωτηριώδους Ἀναστάσεως Αὐτοῦ. Ἐνεκεν τούτου Ἀνάστασις καὶ χαρὰ ἀναμφιλέκτως τυγχάνουσιν ἀρρήκτως συνδεδεμένα καὶ ἀναπόσπαστοι, διότι διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἐπατήθη ὁ θάνατος καὶ κατηργήθη ἡ δύναμις τοῦ διαβόλου, ἡ δὲ πραγματικὴ καὶ γνησίᾳ χαρὰ πληροῖ πλέον ὄχι μόνον τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν, ἥτις λαμβάνουσα τὴν ἐμπειρίαν τῆς Ἀναστάσεως καινοποιεῖται καὶ λαμπρύνεται.

«Χαρὰς» λοιπὸν «τὰ πάντα πεπλήρωται», ὡς δικαίως τονίζει ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος καὶ ἡμεῖς πα-

νηγυρικῶς αὐτῷ συμπάλλομεν, ἅτε τῆς χαρᾶς ταύτης ἐπιτεινομένης καὶ πολλαπλασιαζομένης ἐκ τῆς Εἰρηνικῆς Ἐπισκέψεως τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Μακαριότητος μετὰ τῆς Τιμίας Αὐτῆς Συνοδείας εἰς τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τῆς πρώτης ἐπισήμου ἐπισκέψεως ἀφ' ἧς πρὸ τετραετίας, ἀνελάβετε τὴν πηδαλιονχίαν τοῦ Παλαφάτου, Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς, τὸν ὁποῖον ἐκλέισε πλειὰς Ἁγίων μορφῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὡς αὐταὶ Ἀθανασίου, Κυρίλλου, Πέτρου, Διονυσίου, Ἀρσενίου, Εὐλογίου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Προτερίου Ἱερομάρτυρος καὶ Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.

Ἡ χαρὰ δὲ ἡμῶν καθίσταται ἔτι μεγαλύτερα καὶ ἐντονωτέρα, μᾶλλον δὲ πεπληρωμένη, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι σήμερον ἐν τῷ Καθεδρικῷ τούτῳ Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου δὲν ὑποδεχόμεθα μόνον τὸν Προκαθήμενον τοῦ δευτέρου τῆ τάξει τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὸν Ἑλληνα Ὁρθόδοξον Πατριάρχην, μάλιστα δὲ τὸν ὁρμώμενον ἐκ τῆς Ἀγιοτόκου καὶ ἡρωοτόκου Ἑλληνικωτάτης Κύπρου μας, ἥτις ἐπὶ ἐν τέταρτον αἰῶνος καὶ πλέον παραμένει αἰμάσσουσα ἐκ τῆς βιαιᾶς καὶ κατὰ παράβασιν πάσης ἐννοίας Διεθνούς καὶ Ἀνθρωπίνου Δικαίου ἀπαισίας διχοτομήσεως, προελθούσης ἐκ τῆς βαρβάρου τουρκικῆς εἰσβολῆς καὶ προξενήσας ἐκατόμβας θυμάτων, πληθὸς ἀγνοουμένων καὶ φοβερὰς καταστροφὰς καὶ συλλήσεις Ἀρχαίολογικῶν Μνημείων, Παλαιοχριστιανικῶν Ναῶν καὶ Βυζαντινῶν Μονῶν, συνεχιζομένας ἀνεμποδίστως μέχρι σήμερον. Ὁλοκάρδιος ὑψοῦται ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεως Ὑμῶν ἡ εὐχὴ πάντων ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον τῆς δικαιοσύνης, ὅπως λαλήσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς καὶ συντόμως ἀνατείλῃ ἡ Πασχάλιος ἡμέρα τῆς ἐλευθερίου αὐγῆς καὶ διὰ τὴν Μαρτυρικὴν Μεγαλόνησον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ χαρὰ ὅμως ἡμῶν, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, συμπορεύεται ἁρμονικῶς καὶ μετὰ τῆς εὐθύνης, τῆς προερχομένης ἐκ τῆς μεταφερομένης πρὸς ἡμᾶς καὶ μεταγγιζομένης ἤδη πολυτίμου παραδόσεως τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν

εἶδει βαρυτάτου καὶ πολυτιμοτάτου φορτίου ἓνα - ποτεθειμένης ἐπὶ τῶν ὤμων Ὑμῶν καὶ προερχομένης οὐ μόνον ἐκ τῶν σεπτῶν καὶ αἰοιδίμων Ὑμετέρων προκατόχων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τόσον λαμπρᾶς χορείας τῶν Ἀγίων, ἐν οἷς προεξάρχουσιν αἱ μορφαὶ τῶν ἐνδόξων Μεγαλομαρτύρων Αἰκατερίνης τῆς πανσόφου καὶ Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου, ὅσον καὶ τῶν Ὁσίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν Ἀντωνίου καὶ Παχωμίου τῶν Μεγάλων, Παύλου τοῦ Θηβαίου καὶ τῶν λοιπῶν Ὁσίων Ἀσκητῶν, οἵτινες πολίσαντες τὴν ἔρημον τῆς Θηβαΐδος καὶ «τὸ ἄγονον αὐτῆς γεωργήσαντες» ἀνέδειξαν ταύτην ὅασιν πνευματικὴν, καλλιεργηθεῖσαν τοῖς ἀτρυτοῖς αὐτῶν ἀγῶσι καὶ ταῖς «τῶν δακρῶν αὐτῶν ροαῖς» ποτισθεῖσαν καὶ παρέδωκαν τοὺς πλουσίους καὶ εὐχύμους πνευματικοὺς αὐτῶν καρποὺς ὡς τροφὴν γλυκντάτην πρὸς εὐωχίαν πνευματικὴν δι' ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο καὶ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον συνεχίζει διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὴν πολῦτιμον καὶ εὐθυνοφόρον προσφορὰν τοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἐν μέσῳ πολλῶν δυσκολιῶν καὶ ἐμποδιῶν προερχομένων κυρίως ἐκ τῶν ποικίλων ἱστορικῶν καὶ γεωπολιτικῶν ἀνακατατάξεων, συντελεσθεισῶν ραγδαίως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μόλις δύσαντος εἰκοστοῦ αἰῶνος, καὶ πληξάντων καιρίως τὸν ἀπὸ αἰώνων ἀπόδημον Ἑλληνισμόν τῆς Αἰγύπτου τὸν ἀποτελοῦντα τὸ εὐσεβὲς ποίμνιόν του. «Κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Κύριος» ἐπῆλθε σὺν τῷ χρόνῳ μία τραγικὴ συρρίκνωσις τοῦ μέχρι τότε ἀκμάζοντος Ἑλληνισμοῦ καὶ διαθέτοντος μεγαλοπρεπεῖς Ναοὺς, ὥργανωμένας Κοινότητας, ὑποδειγματικῶς λειτουργοῦντα Σχολεῖα καὶ πληθὺν εὐαγῶν Ἰδρυμάτων.

Ἡ πρόνοια ὅμως τοῦ Θεοῦ ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας μιᾶς ὄντως θαυμαστῆς ἱεραποστολικῆς ἐργασίας εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀφρικῆς οἱ ὅποιοι ὡς διψῶσα γῆ δέχονται τὰ ζεῖδωρα νάματα τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος, προσφερόμενα τῇ ἀόκνῳ φροντίδι καὶ ποιμαντικῇ μερίμνῃ τῶν ἐκασταχοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου καὶ τῇ θυσιαστικῇ προσφορᾷ τῶν Ὁρθοδόξων Ἱεραποστόλων, ἐν οἷς ἐξέχουσιν θέσιν κατέχουσιν οἱ ἐκ τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προερχόμε-

νοι καὶ ἐν αὐταπαρνήσει διακονοῦντες τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ψυχῶν καὶ τῆς ἀνακουφίσεως τοῦ πληθωρικῶς κυριαρχοῦντος ἐν ταῖς πλείσταις χώραις τῆς Μαύρης Ἡπείρου, ἀνθρωπίνου πόνου.

Ἐκτενὴς οὖν ἀνέρχεται ἡ δέησις ἡμῶν καὶ ἐνδόμυχος ἡ προσευχή, ὅπως ὁ Ἀναστάς Κύριος χαρίζεται Ὑμῖν τῷ Σεπτῷ Προκαθημένῳ καὶ δεξιῷ οἰακοστροφῇ τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας ἔτη ὡς μήκιστα καὶ πανόλβια ἐν ὑγείᾳ ἀστεμφεῖ καὶ ἀμφιλαφεῖ πρὸς ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τοῦ πλήρους βαρυτάτης εὐθύνης καὶ πολυτίμου παραδόσεως Προθιεραρχικοῦ ἔργου Ὑμῶν πρὸς δόξαν Αὐτοῦ καὶ εὐκλειαν τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας Του.

Ὡς εὖ παρέστητε, Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχᾳ μετὰ τῆς Τιμίας καὶ Σεβασμίας Συνοδείας Ὑμῶν καὶ εἶψαν οἱ ἡμέραι τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς Σας εὐφρόσυνοι καὶ ὑγιειναί, πεπληρωμέναι ἐκ τῆς Πασχαλίου χαρᾶς καὶ καταναγασόμεναι ἐκ τοῦ Ἀνεσπερου Φωτὸς τῆς Ἀναστάσεως.

Στὴν ἀντιφώνησίν της ἡ Α.Θ.Μ. καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Πέτρος τόνισε τοὺς δεσμοὺς ποὺ συνδέουν τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε,

Ἱερῶτατοι ἄγιοι ἀδελφοί,

Ἐξοχώτατοι,

Πατέρες, Κυρίες καὶ Κύριοι,

Εὐρισκόμαστε σήμερον στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν, τὴν Μητρόπολιν τῆς Ἑλλαδικῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ σύμβολο γιὰ τὴν πορεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴ νεώτερη περίοδο.

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ κύριε Χριστόδουλε,

Μὲ χαρὰ συναντοῦμε κατὰ τὴν σημερινὴν δοξολογία τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν ὁποία ὁ καθ' ἡμᾶς Ἀποστολικὸς Θρόνος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου συνδέθηκε τὰ μέγιστα, ἰδιαίτερα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Οἱ κοινὲς δυσκολίες τῆς μακραίωνος δουλείας, στὴν ἀρχή, ἔφεραν πολὺ κοντὰ τὶς ἐλλαδικὲς ἐκκλησιαστικὲς ἐπαρχίες, ὑπαγόμενες τότε στὸ Οἰκουμε-

Στὸ “Μικρὸ Συνοδικό” οἱ δύο Προκαθήμενοι καὶ οἱ Συνοδικοὶ Μητροπολίτες.

Οἱ Μακαριώτατοι Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρος καὶ Ἀθηνῶν κ. Χριστόδουλος ψάλλοντες κατὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ πρώτου στὸ “Μικρὸ Συνοδικό”.

Άναμνηστική φωτογραφία των δύο Προκαθημένων στο Γραφείο του Μακ. κ.Χριστοδούλου, μετά την παρασημοφόρηση του Πατριάρχη κ. Πέτρου, πὺν φέρει καὶ τὰ διάσημα.

Κατὰ τὴν ἀποχώρηση τοῦ Μακ. Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρου ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, προπέμπεται μετὰ τῆς συνοδείας του ἀπὸ τὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο, τοὺς Συνοδικοὺς Μητροπολίτες καὶ στελέχη τῶν Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν.

νικὸ Πατριαρχεῖο, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀλεξανδρέων. Μακρὰ χορεία πατριαρχῶν προῆλθε ἀπὸ τὸν μητροπολιτικὸν χώρον τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ περίοδος τῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ γένους ἔφερε τὸν προκάτοχον ἡμῶν πατριάρχη Θεόφιλον νὰ ἐνισχύει τὸ πλήρωμα τῆς ἐξεγερομένης Ἑλλάδος. Ἡ ἀναγκαστικὴ διακοπὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων τῶν ἐπαναστατημένων ἐπαρχιῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο προέβαλε τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑψηλῆς πνευματικῆς παρουσίας τοῦ Θεοφίλου, ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα, μὲ σουλτανικὴ ἐντολή, ἀπομακρύνθηκε τοῦ θρόνου του. Ἡ ἀπελευθερωμένη Ἑλλὰς συνδέθηκε ἔκτοτε στενότερα πρὸς τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας.

Κύριος φορέας αὐτῆς τῆς ἀδελφικῆς ἀμφίδρομης σχέσεως ὑπῆρξαν οἱ κατὰ κύματα μεταναστεύοντες Ἕλληνες στὴν πολλὰ ὑποσχόμενη χώρα τοῦ Νεῖλου. Ἡ προϋούσα πνευματικὴ παρακαταθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας ἀποτέλεσε τὸ γόνιμο ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου καλλιεργήθηκε καὶ καρποφόρησε ἡ νέα χρυσὴ περίοδος τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Πόλιν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου, ἀκολουθώντας τὸ προαιώνιον πρὸς τὴν οἰκονομικὴ ἀνέλιξιν αὐτῆς καὶ τὴν κοινωνικὴ καλλιέργησιν, μετὰ ζῆλον περισσοῦ καὶ τὰ γράμματα. Μεγάλοι εὐεργέτες, ὅπως ὁ Ἀβέρωφ, ὁ Σαλβάρος, ὁ Μπενάκης καὶ πολλοὶ ἄλλοι, δημιουργήσαν περικαλλῆ φιλανθρωπικὰ καὶ πνευματικὰ ιδρύματα, πρότυπα γιὰ τὴν ἐποχὴ τους. Τὸ πνευματικὸ περιβάλλον ποὺ δημιουργήθηκε εὐτύχησε νὰ γεννήσῃ καὶ τέκνα παγκόσμιας ἀκτινοβολίας, ὅπως ὁ μέγας ποιητὴς Καβάφης.

Ὑπῆρξαν μάλιστα περίοδοι κατὰ τίς ὁποῖες τὰ τέκνα τῆς Ἀλεξανδρείας ἐνίσχυναν παντοιοτρόπως τὴν μητέρα πατρίδα σὲ καιροὺς χαλεπούς. Ἡ περίοδος τῆς γερμανικῆς κατοχῆς ἀποτέλεσε μιὰ ἐποχὴ δυστυχίας γιὰ τὸ Γένος, ἀλλὰ καὶ εὐτυχίας γιὰ τὸν Ἑλληνισμό τῆς Αἰγύπτου, ἐπιτραπῆτω μοι ἡ ἔκφρασις. Ποτὲ ἄλλοτε ἴσως ὁ ἀπόδημος Ἕλληνισμός καὶ ἡ μητροπολιτικὴ Ἑλλὰς δὲν βρέθηκαν τόσο κοντά. Ὡς σημειωθεῖ χαρακτηριστικὰ ἡ περὶ πτωσις τοῦ μακαριστοῦ πατριάρχου Χριστοφόρου, ὁ ὁποῖος εὐαίσθητοποίησε τὸν αἰγυπτιώτη Ἑλληνισμό καὶ ἐπέτυχεν τὴν ἀποστολὴν μεγάλων ποσοτήτων τροφίμων καὶ ἄλλου ὑλικοῦ πρὸς τὸν

δυστυχῆ λαὸ τῆς σκλαβωμένης πατρίδος.

Τὸ Πατριαρχεῖο μας γνώρισε καθ' ὅλη τὴ μακρὰ περίοδο τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ παρελθόντος πλέον 20οῦ αἰῶνος στιγμὲς ἀκμῆς, πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς. Ἡ σχέση πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος γινόταν ὁλοένα καὶ στενότερη, ἀφοῦ ἀπὸ τίς τάξεις τοῦ κλήρου τῆς ἐνισχύονταν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ αὐξανόμενες ποιμαντικὲς ἀνάγκες τοῦ διογκούμενου μεταναστευτικοῦ ρεύματος πρὸς πολλὰς χώρας τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου.

Ἡ σχέση αὐτὴ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Πολιτείαν τῆς Ἑλλάδος, ἔβαινε συνεχῶς ἐδραιούμενη ἐπὶ σταθερῶν βάσεων. Ὅταν μάλιστα οἱ ἀσταθεῖς πολιτικὲς συνθήκες τῆς Μάυρης Ἡπείρου προκάλεσαν τὴ φυλορροὴν τοῦ ἑλληνόφωνου ποιμνίου τοῦ Πατριαρχείου μας καὶ τὸ ἀποστέρησαν ἀπὸ τὸν ὁμφάλιον λῶρον τοῦ οὐσιαστικά, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἀναλογιζόμενες τὸ μεγαλεῖο τῆς πνευματικῆς παρακαταθήκης τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου τοῦ Ἀγίου Μάρκου, στάθηκαν ἀρωγοὶ του. Κληρικοί, ἱεραπόστολοι, βιβλία, δάσκαλοι, ἄλλοτε σὲ ἀφθονία, ἄλλοτε μὲ φειδώ, πάντα ὁμως ἀγαπητικά, ἐνίσχυναν ἕναν πανάρχαιον καὶ σημαντικώτατον γιὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὸ Γένος ὁλόκληρον θεσμό.

Εὐρισκόμενοι, λοιπόν, ἐδῶ σήμερον, αἰσθανόμεθα, δικαιολογημένα, ὅτι εὐρισκόμεθα μετὰ τὸν ἀδελφῶν πεφιλημένων, γνωστῶν ἀπὸ χρόνον πολλοῦ. Αἰσθανόμεθα τὸ πνευματικὸν κάλλος καὶ τὴν πνευματικὴν τέρψιν τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγκατοικῆσεως, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ψαλμωδοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πρόφρονες λόγοι νομίζουμε ὅτι περιτεύουν διὰ τοῦτο.

Εὐχόμεθα, ἅγιε ἀδελφέ, ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Χριστόδουλε, νὰ μακροημερεύετε καὶ νὰ ποιμαίνετε τὸ ποίμνιον τῆς ἀδελφῆς κατὰ πνεῦμα Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας πρὸς δόξαν Θεοῦ. Προσέτι, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ συνεχίσετε νὰ προστρέχετε ἀρωγοὶ εἰς τὰς πολλὰς ἀνάγκας τοῦ ἡμετέρου θρόνου. Ἡμεῖς, διὰ τῶν προσευχῶν μας πρὸς τὸν Κύριον θὰ εὐχόμεστε ὑπὲρ τῆς ἀγάπης ὑμῶν. Ἀμήν.

Τὸ βράδυ ἡ Α.Θ.Μ. παρακάθησε σὲ δεῖπνον, ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τῆς στὴν Ἀθηναϊκὴ Λέσχῃ τὸ ξεῦγος Δρακούλη Φουντουκάκου.

Στὴν Ἱερὰ Σύνοδο

Τὸ πρωῒ τῆς Παρασκευῆς 18 Μαΐου ὁ Μακ. κ. Πέτρος ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ προηγουμένως μετέβη στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀσωμάτων Πετρακῆ, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Καθηγούμενός της Παν. Ἀρχιμ. κ. Παῦλος Τσαούσογλου μετὰ τὰ μέλη τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος στὴν εἴσοδό της. Στὸ Καθολικὸ ἐψάλη Δοξολογία γιὰ τὴν ἀφίξη τῆς Α.Θ.Μ. πού προσκύνησε φυλασσόμενα στὸ ἱερὸ τίμια λείψανα. Μεταξὺ τοῦ Καθηγουμένου καὶ τοῦ Πατριάρχου ἀνταλλάχθηκαν σύντομες προσφωνήσεις. Στὴν ἀντιφωνήσή του ὁ Μακ. Πέτρος εἶπε μεταξὺ ἄλλων πρὸς τοὺς ἐνασκουμένους σ' αὐτὴν πατέρες:

Ἡ μοναστικὴ παράδοση τῆς ἐρήμου, ἐπὶ τοῦ ἀνόμβρου ἐδάφους τῆς ὁποίας ἦνθησαν εὐχρυμοὶ καρποὶ πνευματικῆς ἀνόδου εἰς τὰ οὐράνια, συνδέει τοὺς λίθους τῆς ἀνωδομῆς διὰ τῆς ἀρραγοῦς συνδετικῆς ὕλης τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ὑπακοῆς ἔναντι τοῦ προσεστώτος. Οἱ θύρες τῆς μονῆς κλείουν ἐρημικὰ πρὸς ὁποιαδήποτε προσπάθεια εἰσβολῆς ἐντὸς τοῦ ἁγίου αὐτῆς χώρου, τοῦ ἐγῶισμοῦ, τοῦ αὐταρχισμοῦ, τῆς οἰήσεως καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ὅπλων τοῦ χαιρεκάκου διαβόλου, τοῦ φθονοῦντος τὴν ὁμολοία καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Στὴ συνέχεια ὁ Μακ. κ. Πέτρος κατευθύνθηκε πρὸς τὸ Συνοδικὸ Μέγαρο, στὴν εἴσοδο τοῦ ὁποίου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τὸν Β' Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομο Σκλήφα καὶ τὸν Συνεργάτη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων Παν. Ἀρχιμ. κ. Προκόπιο Πετρίδη. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος ἀνέμενε τῆς Α.Θ.Μ. στὸ μικρὸ Συνοδικὸ μετὰ τὸν Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. κ. Θεολόγο Ἀποστολίδη καὶ τὸν Α' Γραμματέα Παν. Ἀρχιμ. κ. Ἱερόθεο Τσολιάκο. Κατὰ τὴν εἴσοδο τῆς Α.Θ.Μ. στὸ μικρὸ Συνοδικὸ ἐψάλη τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ τὰ συνήθη τροπάρια τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρουσίασε στὸν Πατριάρχη τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐκεῖνος τὰ μέλη τῆς πατριαρχικῆς συνουδείας στὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Κατόπιν οἱ δύο Προκα-

θήμενοι μετὰ τοὺς Σεβ. Συνοδικούς καὶ τὰ μέλη τῆς πατριαρχικῆς συνουδείας εἰσῆλθαν στὸ Μέγα Συνοδικό, ὅπου πραγματοποιήθηκε ἡ τελετὴ ἀπονομῆς τῆς ἀνώτατης τιμητικῆς διάκρισης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Μεγαλόσταυρου τοῦ Τάγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, θεμελιωτῆ τῶν Ἀγίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος στὸν Πατριάρχη Πέτρο.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἐξεφώνησε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία:

«Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸν ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν»

(Ματθ. ιη' 19-20)

Μακαριώτατε καὶ Θειώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα, τῆς Μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Πέτρε.

«Χριστὸς Ἀνέστη».

Διὰ τῶν εἰρημένων λόγων ὁ ἐξ ὑψίστου κληθεὶς, οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, καθήμενος ἐπὶ τὸ τελῶνιον, Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, διασώζει τὴν θεόρρητον διδασκαλίαν, ἐφ' ἧς ἐδράζεται τὸ ἀρχαιοπαράδοτον Συνοδικὸν σύστημα, δι' οὗ Χάριτι τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς, τοῦ Συνανάρχου Υἱοῦ καὶ τοῦ Συναϊδίου Ἁγίου Πνεύματος διοικεῖται ἡ Στρατενομένη Ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία.

Αὕτη, ὁ ἀλάθητος φύλαξ τῶν ἀποκαλυφθέντων μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ὡς κοινωνία ὁρατῆ, προσέλαβε τὴν προσήκουσαν ὁργάνωσιν, ἐγκαθιδρυθείσης ἐν αὐτῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ ταύτης, ἰδίας διακονίας, περιβληθείσης μετὰ τῆς ἀναγκαίας πνευματικῆς ἐξουσίας πρὸς πλήρωσιν τοῦ μεγίστου, ἀφθίτου καὶ ὑψίστου σκοποῦ αὐτῆς. Οὕτω διεκρίθη μὲν ἐξ ἀρχῆς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας εἰς ποιμένας καὶ ποιμαιομένους. Ἡ διάκρισις ὁμῶς αὕτη δὲν δημιουργεῖ ἀγεφύρωτον ὑπεροχὴν τῶν πρώτων ἐπὶ τῶν πιστῶν, οὐδὲ διαίρεισιν ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ οἱ ἅπλοὶ πιστοὶ κατέχουσι θέσιν ζώντων καὶ συν-

δεδεμένων μετὰ τῆς ἀοράτου καὶ Θείας Κεφαλῆς μελῶν. Ἡ δοθεῖσα εἰς τοὺς ποιμένας πνευματικὴ ἐξουσία παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς διὰ τοὺς πιστοὺς καὶ ἀποβλέπει πρὸς ἐξυπηρέτησιν καὶ οἰκοδομὴν τούτων καὶ πρὸς συνένωσιν ποιμένων τε καὶ ποιμαυμένων, ὅπως συναποτελῶσιν οὗτοι καὶ ἐκείνοι τὸ ἐνιαῖον καὶ ἀδιαίρετον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ «ἵνα πάντες ἐν ᾧσι» (Ἰωάν. ιζ', 21) «ἀλλήθεύοντες ἐν ἀγάπῃ» (Εφεσ. δ', 15) καὶ «μὴ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ Εὐαγγελίου» (Φιλιπ. α' 27).

Πρὸς τοῦτο ἐξελέξατο ὁ Κύριος τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς τε δώδεκα καὶ τοὺς ἐβδομήκοντα, οἷς καὶ ἐχορήγησε τὸ κῆρος καὶ τὴν αὐθεντίαν αὐτοῦ καὶ ἐνίσχυε διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ παντάρχου, παντοκράτορος καὶ νημεροῦς Ἁγίου Πνεύματος (Πράξ. β', 1 ἐξ.). Ἡ ὑπάρχουσα ἰσότης ἐν τοῖς Ἁγίοις πνευματοφόροις καὶ θεοκλήρυν Ἀποστόλοις, περιβλημένοι ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν, μαρτυρεῖται οὕσα καὶ ἐν τοῖς ἐπισκόποις, πρὸς οὓσι νας οἱ Ἀπόστολοι, ἀπεσταλμένους τοῦ Κυρίου ἐάν τοὺς συνειδότας, ἐχορήγουν τὴν ἱερατικὴν ἐξουσίαν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, καθιστῶντες αὐτοὺς διαδόχους τῆς ἀποστολικῆς αὐτῶν διακονίας.

Ἀλλ' ἤδη ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων εἰσῆχθη καὶ ὁ Συνοδικὸς θεσμός, συγκροτηθείσης ὑπ' αὐτῶν τῆς πρώτης Συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πρεσβυτέρων, παρούσης καὶ τῆς Ἐκκλησίας πάσης, συνεζήτησαν καὶ ἀπεφάνθησαν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ περὶ τοῦ τίνες ὑποχρεώσεις ἐν σχέσει πρὸς τὰς τοπικὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου ἐπεβάλλοντο εἰς τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν νέαν πίστιν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου. Πρόδηλον ἐντεῦθεν, ὅτι ἀνωτάτη ἀρχὴ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι ἡ σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων εἰς ἣν «κοινῇ πάντων τῶν Ἐπισκόπων ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένων τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα ἐξετάζεται» (Κανὼν Ε' τῆς Α' Οἰκ. Συνόδου).

Ἐν ταύτῃ καὶ διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἡνωμένης ἐνεργείας διαγιγνώσκεται εὐκολώτερον ἢ οὐσία τοῦ ὑπὸ κρίσει πράγματος, αἱ γινῶμαι καὶ ἀποφάσεις καθίστανται μᾶλλον ἀξιόπιστοι, ἀποκαλύπτονται εὐκόλως αἱ πλάναι καὶ ἐπιτυγχάνεται ὁ ἀναλλοίωτος καθωρισμένος σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ταύτῃ διαφυλάττεται συγχρόνως καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς χριστιανικῆς μετριοφροσύνης καὶ ἡ συν-

εῖδησις τῆς ἀτομικῆς ἀτελείας. Ὁ Θεὸς τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ ἐδίδαξεν «καινὴν ἐντολήν», τὴν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ἥτις συννεοὶ πάντας ἐν ἐνὶ πνεύματι, πάντας ζωοποιεῖ καὶ ἐνισχύει. Τὸ τέλος τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀδελφικῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐπικοινωνίας καὶ ἀναστροφῆς ἐν συνελεύσει, προκεκμένου ἵνα γένηται λόγος περὶ ὁμοφωνίας καὶ ἐνότητος τῶν φρονημάτων πάντων, ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

Διὰ τοῦ ἐκ παραδόσεως καὶ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων Ἐπισκοποσυνδικοῦ πολιτευματος τῆς Ἐκκλησίας, δηλονότι τῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου καθεύσεως τοῦ ιδεώδους συστήματος τῆς συλλογικῆς ἡγεσίας διὰ τῆς ἀναθέσεως εἰς τοὺς Ἀποστόλους τῆς ἀπὸ κοινοῦ ὑπ' αὐτῶν διακυβερνήσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ, πραγματοποιεῖται ἡ ἐν πλήρει καὶ ἀγαστῇ ἀρμονίᾳ καὶ ἐν βαθυτάτῃ συναισθήσει τῆς καθοδηγήσεως ὑπὸ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοποιοῦ Πνεύματος συνεργασία ἰσοτίμων μελῶν μιᾶς συνόδου «καθάπερ γὰρ ἐν λύρᾳ μιᾷ, διάφοροι μὲν αἱ νευραὶ, μία δὲ ἡ συμφωνία» (Εἰς τὸν ἅγ. ἱερομ. Ἰγνάτιον Ρ.Γ. 50, 588). «Ἐπειδὴ εἷς ὁ τεχνίτης ἦν, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κινεῖν τὰς ἐκείνων ψυχάς». Ἡ συνοδικότης αὕτη εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας συνάδει καὶ πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ «ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» κατὰ τὸν περικλεᾶ προκάτοχον Ὑμῶν Ἀθανάσιον τὸν Μέγαν. Διότι ἐὰν αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Μονογενὴς τοῦ Θεοῦ Υἱός, συγκατέβη εἰς τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν καὶ κατέστησεν ἀδελφὸν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, συνδεθεὶς μετ' αὐτῶν ἀδιασπᾶστος, ἀπετέλει ἂν μεγίστην διαστροφὴν ἢ ὑφ' ἡμῶν προσπάθεια διακρίσεως καὶ διεκδικήσεως πρωτείων μεταξὺ μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπειδὴ, οὖν, ἡ καθόλου Ἐκκλησία, ἡ φέρουσα τὰς ἐπαγγελίας καὶ τὴν αὐθεντίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἦλθεν αὐτεπάγγελτος σῶσαι θέλων τὸν κόσμον, καὶ ὁδηγουμένη ὑπὸ τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος, εἶναι ἀλάθητος, ἔπεται φυσικῶς ὅτι καὶ τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἀποφαινεται αὕτη, ἥτοι τὸ Συνοδικὸν σῶμα, εἶναι ἀλάθη-

τον (Χρ. Ἀνδρούτσου, Δογματική, σελ. 287). Ὅπως δὲ πᾶν ὅ,τι πάντοτε ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη εἶναι ἀληθὲς καὶ ἀλάθητον, οὕτω καὶ πᾶν ὅ,τι διδάσκει τὸ σῶμα τῆς ἱεραρχίας εἴτε ἐπὶ μέρους ἐν ταῖς παροικίαις ἐκάσταις οὖσαις αὐτῆς, εἴτε ἐν Συνόδῳ Οἰκουμενικῇ συνερχομένης, εἶναι ἀλάθητον.

Ἔργον τῶν Ἱερῶν Συνόδων εἶναι, κατὰ τὸν Βικέντιον τὸν ἀπὸ Λειρίνου (*Commonitorium primum* 22m. 50, 668-669), τὴν ἐν τῇ Γραφῇ καὶ τῇ Παραδόσει ἀλήθειαν, τὴν ἀποτελοῦσαν συνειδησιν καὶ ζῶν φρόνημα πάντων τῶν ζώντων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, διαμφισβητουμένην καὶ νοθευμένην νὰ καθορίσωσιν ἐπὶ τὸ σαφέστερον, εἰς τρόπον ὥστε «τῆς οὐρανίας φιλοσοφίας τὰ δόγματα» νὰ προσλάβωσι μὲν «σαφήνειαν, ἀποδεικτικότητα καὶ ἀκρίβειαν», οὐχὶ ὁμως καὶ «νὰ ἀλλοιωθῶσι, καλοβωθῶσι καὶ διαστραφῶσιν», ἀλλὰ νὰ «διατηρήσωσι τὴν ὁλοκληρίαν αὐτῶν καὶ ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀληθῆ καὶ ἰδιαίχουσαν αὐτῶν ἔννοιαν». Οὕτω δὲ «ὅ,τι πρότερον ἀπλούστερον ἐπιστεύετο, τοῦτ' αὐτὸ καὶ ὕστερον νὰ πιστεύηται ἐνκρινέστερον»· καὶ ὅ,τι πρότερον ὑπὸ τῶν παλαιότερων «διὰ μόνης τῆς παραδόσεως ἦτο δεκτόν, τοῦτο ἔπειτα ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων διὰ χειρογράφων συγγραμμάτων κατασφραγισθῇ». Τηρουμένης μετ' εὐλαβείας τῆς προϋποθέσεως ταύτης καὶ κινούμεναι αἱ Ἱεραὶ Σύνοδοι ἐν φόβῳ Θεοῦ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ὑπὸ ταύτης καθοριζομένης δικαιοδοσίας αὐτῶν, ἀναδεικνύονται αὐταὶ ἀλάθητα ὄργανα διατυπώσεως καὶ ἀποσαφήσεως τῆς θείας ἀληθείας καὶ ἀποτελοῦσιν, ἰδίᾳ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, τὴν ὑψίστην ἐξωτερικὴν αὐθεντίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν θεοπνεύστως διακριβοῦσαν καὶ διερμηνεύουσαν τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως (πρβ. Π.Ν. Τρεμπέλα, Δογματική, τόμος Β', σελ. 401 κ.έ.). Αἱ Ἱεραὶ Σύνοδοι ἀποφαίνονται οἴκοθεν καὶ ἐπιστάσι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «Ἀπλανέστατόν τε καὶ ἀσφαλέςτατον τῇ συνεργασίᾳ τοῦ ζωοποιοῦ Πνεύματος ὅρον ἐξεφωνήσαμεν, οὐ μετάραντες κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον ὅρια αἰώνια, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων ἐμμείναντες χρήσει», ἔγραψεν εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἀγάθωνα Ἐπίσκοπον Ρώμης ἐπιστολὴν αὐτῆς μεταξὺ ἄλλων ἡ Ἁγία ΣΤ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ἡ ἀποδοχὴ δὲ καὶ ἡ ἀναγνώρισις τούτων ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ

Πληρώματος, ἐκφράζουσα τὴν φωνὴν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας, δὲν ἀποτελεῖ ἐπικύρωσιν τῶν Συνοδικῶν ἀποφάσεων καὶ πράξεων, ἄνευ τῆς ὁποίας αὗται θὰ ἦσαν ἄκυροι, ἀποτελεῖ ὁμως μαρτυρίαν ἐξωτερικὴν, ἐπισημοτάτην καὶ ἀπρόσβλητον, περὶ τῆς ἱερότητος αὐτῶν. Αἱ ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας ἀποφάσεις καὶ διατυπώσεις τῶν Ἱερῶν Συνόδων γίνονται κατὰ τὴν ἔγγραφον καὶ ἄγραφον Ἀποστολικὴν Παράδοσιν, ἣτις δὲν ἀποτελεῖ νεκρὴν τινα καὶ κατὰ θεωρίαν γνῶσιν, ἀλλὰ ζῶν φρόνημα παντὸς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, μαρτυρούμενον καὶ ἀποτελούμενον ἐκ τῆς ζωῆς πίστεως πάντων τῶν ζώντων μελῶν αὐτῆς. Ὁ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ καὶ τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει περιεχόμενος «πολύτιμος μαργαρίτης» τῆς Πίστεως δέον νὰ εἶναι κτῆμα παντὸς Χριστιανοῦ καὶ νὰ βιώται ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν καὶ αἱ σχετιζόμεναι πρὸς τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἀποφάσεις τῶν Ἱερῶν Συνόδων, γενόμεναι ἐκ διαμφισβητήσεων ὑπὸ αἵρετικῶν τῆς ζωοπαρόχου ἀληθείας, παρακολουθούμενων μετ' ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τῶν ζώντων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ συναντῶσιν ἀδιαφορίαν εἰς τοὺς πιστοὺς. Οὕτω παρουσιάζεται ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος κρίσις τῶν Συνοδικῶν Ἀποφάσεων ἀνθόρμητος, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀσυγκράτητος, ἀλλ' ἐκδηλοῖ συγχρόνως καὶ τὸ καθολικὸν τῆς Ἐκκλησίας φρόνημα, ὅπερ οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ μαρτυρῆται καὶ νὰ κηρύττηται ὑπ' αὐτῆς.

Αἱ ἀπὸ κοινοῦ Συνοδικαὶ ἐνέργειαι καταφαίνονται καὶ ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς διοικητικῆς ἢ ποιμαντικῆς ἐξουσίας. Τὸ μέγα πλῆθος τῶν Κανόνων, ἐφ' οἷς διοικεῖται σήμερον ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἐξεδόθησαν ἐν Ἐκκλησιαστικοῖς Συνόδοις, οὐδεὶς δὲ Κανὼν ὑπάρχει, ὅστις δὲν φέρει τὴν σφραγίδα τῆς Συνοδικῆς ἐξουσίας. Οὕς παραδεχόμεθα καὶ ἀναγνωρίζομεν σήμερον Κανόνας τῶν Ἁγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων, παραδεχόμεθα διὰ τοῦτο μόνον καὶ θεωροῦμεν ἰσχύοντας, διότι ἐπεκυρώθησαν οὗτοι ὑπὸ τῶν Συνόδων, αἵτινες ἀπένευμαν αὐτοῖς ὑποχρεωτικὸν χαρακτήρα. Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Διοίκησιν ζητήματα ὑπόκεινται ἀποκλειστικῶς τῇ Ἀποφάσει τῆς Συνοδικῆς Ἐξουσίας, καὶ μόνον ἐν ὀνόματι τῆς ἐξουσίας ταύτης ἐξασκοῦσιν

οἱ Ἐπίσκοποι ἐν ταῖς ἐμπεπιστευμέναις αὐτοῖς Ἐκκλησίαις τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν.

Ὅθεν, στοιχοῦσα τῷ ἀρχαιοπαραδότῳ καὶ ἀκρηράτῳ τούτῳ θεσμῷ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Παύλειος Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ εὐδρομος ὁλκάς τῶν θελόντων σωθῆναι, ἥς τοὺς οἶκας ἡ πανσθενουργὸς πρόνοια τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ ἡ θεία ἐπινεύσει τιμία ψῆφος τῶν σεπτῶν συναιρετῶν ἡμῶν ἐνεπιστεύθη εἰς ἡμᾶς, διοικεῖται Συνοδικῶς βεβαιοῦσα τὴν δύναμιν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνοδικότητος, τοῦ ἱεροῦ δεσμοῦ τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν, ἐχούσης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς παρόντα «ζωῆς τὸν Κύριον» καὶ βουλομένης κατὰ τὴν ὀλικὴν πίστιν τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος ἀνυστάκτως μεριμνᾷ διὰ τὴν τήρησιν τῶν Δογμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων, διὰ τὴν ἐνότητα τῆς Πίστεως, ὡς καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἐτεροδόξων, τὴν λῆψιν μέτρων διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς τοῦ πληρώματος Αὐτῆς, τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ εὐπρέπειαν καὶ πᾶν εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἀφορῶν θέμα (Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ν. 590/1977, ἀρθρ. 4).

Μακαριώτατε,

Εἰς τὸν σεπτὸν τοῦτον χώρον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τὸ παλλάδιον τῆς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξου Συνοδικότητος, ἔνθα λειτουργεῖ ἐν ἀγάπῃ, ἐνότητι καὶ ἐλευθερίᾳ ὁ ἱερός οὗτος θεσμός διὰ τῆς καλλιέργειας ἀρρήκτων δεσμῶν συμφωνίας εἰς τὰ οὐσιώδη, ἐλευθερίας εἰς τὰς γνώμας, ὁμοφωνίας εἰς τὰς ἀποφάσεις ὥστε «ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη (νὰ) σώξῃ τὸν σύνδεσμον τῆς εἰρήνης» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὁμιλ. ξβ', 60), ὑποδεχόμεθα τὴν κλητὴν ταύτην καὶ ἀγίαν ἡμέραν τὸν τηλεκλυτὸν διάδοχον τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ὃς διὰ τοῦ λέοντος εὐαγγελικοῦ λόγον αὐτοῦ «τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ

τῶν ἐπακολουθούντων σημείων» (Μάρκ. ιστ', 20) εἴλκυσεν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀγνοίας τοὺς Αἰγυπτίους. Τὸν εὐαγγελικὸν αὐτοῦ λόγον ἐνωτισθέντες ἐπορεύθητε εἰς τὸν «καθήμενον ἐν σκότει», «κόσμον ἅπαντα» καὶ ἐκηρύξατε «τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει» (Μάρκ. ιστ', 15), ἐργαζόμενοι ὠκύποδες ἱεραποστολικῶς, σαλπίζοντες τὸ μήνυμα τοῦ ἀπαστράπτοντος Ἀγγέλου εἰς τὰς λευκὰς χώρας τῶν καρδιῶν τῶν κατοίκων τῆς Μαύρης Ἠπείρου. Πρὸς τούτοις, φέρετε ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν πολυετὴ ἀρχοντικὴν παράδοσιν τοῦ Γένους ἡμῶν εἰς τὴν ἀπὸ αἰώνων πνευματικὴν φρονεωρὸν πόλιν τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ὅθεν ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔκρινεν ἀσμένως ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 4ης παριππεύσαντος μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἄξιον καὶ δικαίον τιμῆσαι τὴν Ὑμετέραν πολυφύλητον Μακαριότητα, ἀπονεῦμαι δ' Αὐτῇ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Τάγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, θεμελιωτοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀγίων Ἐκκλησιῶν.

Ἔστω, Μακαριώτατε καὶ πεφιλημένε ἐν Κυρίῳ Ἀναστάντι Ἀδελφέ, ἡ Πατριαρχία Ὑμῶν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Καθέδρᾳ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου μακρὰ καὶ γαληνῶσα, ἄλυστον τοῖς ἐπιγιγνομένοις μνήμην καταλιμπάνουσα.

Κατόπιν τὸν λόγο ἔλαβε ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Πέτρος, ὁ ὁποῖος εἶπε:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε,

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνοδευόντων ἡμᾶς ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, χαίρειτίζομεν ἐν εὐγνωμοσύνῃ πολλῇ πρὸς τὸν ἀπὸ περάτων συγκαλέσαντα ἡμᾶς Πατέρα τῶν Φώτων, τὴν παροῦσα ἱερὰ Σύναξη, ἡ ὁποία διατρανοῖ ἐπὶ τὸ πανηγυρικώτερον τὴν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι κοινωνία τῶν ἀδελφῶν συνεπισκόπων, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνερχόμενοι καλοῦνται πάντοτε νὰ καταθέσουν καὶ ἐπιμαρτυρήσουν τὰ χαρίσματα καὶ τὴν ἐμπειρία τοῦ πιστευθέντος σὲ καθέναν ἀπὸ ἐμᾶς λογικοῦ ποιμνίου.

Ὁ θεσμός τῆς Συνόδου γιὰ μᾶς τοὺς Ὁρθόδοξους, ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ προσφιλέστατοι, δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς σύστημα διοικήσεως ἢ μέθο-

δο ἐργασίας. Τὸ ὄνομα τῆς Συνόδου εἶναι ταυτόσημο καὶ ἰσοδύναμο μὲ αὐτὸ τὸ ἱερό ὄνομα τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καὶ ἀγωνιζόμεθα οἱ Ὁρθόδοξοι πάντοτε, ἐν μέσῳ πολλῶν ἱστορικῶν περιπετειῶν ὁδεύοντες, νὰ περισώσουμε ὡς κόρη ὁφθαλμοῦ τὸ θεοδίδακτον τοῦτο καὶ θεοσκέπαστον ἐκκλησιαστικὸ πολίτευμα, διότι μόνον ἐφ' ὅσον τοῦτο λειτουργεῖ θεοφιλῶς καὶ ἐλευθέρως, μπορούμε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ κατὰ τὴ θέληση τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ὄχι κατὰ τὶς καιρικὲς ἐπιθυμίες μας.

Βέβαια, ἀπευθυνόμενοι πρὸς ἀδελφούς ποιμένες λογικῶν προβάτων, ἔμπειρους στὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα, εἶναι ἐντελῶς περιττὸ νὰ τονίσουμε τὴ σημασία τοῦ συνοδικοῦ συστήματος. Εἶναι περιττὸ νὰ ὑπογραμμίσουμε τὴν ἀναγκαῖότητα τῆς μεταξὺ ὅλων εἰλικρινοῦς, τίμιας καὶ ἀρμονικῆς συνεργασίας. Ἡ ἐν συνόδῳ συνένρυσις καὶ εἰλικρινὴς συνεργασία τῶν διακόνων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἀποτέλεσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελεῖ τὸ πρότυπο γιὰ τὴν ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τῶν μειζόνων προβλημάτων, τῶν ἀναφυόμενων εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ποιμνίου καὶ ἀπειλούντων τὴν ὀρθὴ πίστη καὶ τὴν κανονικὴ τάξη.

Ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνένρυσση τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴ ἤδη σύνοδο τῶν Ἱεροσολύμων παρέμεινε τὸ ἀνεξίτηλο, τὸ ἀλάνθαστο ὄργανο γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν κατὰ καιροὺς ἀναφυομένων προβλημάτων στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Καὶ μπορεῖ κατὰ τὴ διέλευση τοῦ χρόνου ἢ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας νὰ γνώρισε μεταβολές, οἱ ὁποῖες μετὰ τὴν καθιέρωση τοῦ πατριαρχικοῦ συστήματος ἀπὸ τὴν Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο διατηροῦνται μὲ ἐλάχιστον παραλλαγὴ μέχρι σήμερα, ἐν τούτοις, ἡ συνένρυσση τῶν ἐπισκόπων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσε τὸ ἀνὰ τοὺς αἰῶνες ἀμετάβλητο ἐκκλησιαστικὸ πολίτευμα.

Ἡ ὀρθὴ συνοδικὴ λειτουργία κάθε Ἐκκλησίας διαφυλάττει καὶ τὴν ἐκκλησιολογικὴ ἰσότητα ὅλων τῶν ἐπισκόπων. Πράγματι, στὰ ὡς ἄνω πλαίσια ἐξααμίζεται κάθε διάβημα τοῦ χαιρέκακου διαβόλου νὰ ἐνσπεύρει ἐγωϊστικὲς μοναρχικὲς τάσεις στὸ ἐπισκοπικὸ σῶμα. Ἡ αὐταρχικὴ ἐπιβολὴ τῆς γνώμης τοῦ ἐνὸς πάντοτε ἐβλάψε τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἐνῶ ἡ νηφαλιότητα τῆς τῶν πολλῶν γνώμης πάντοτε περιφρούρησε ἀπὸ τὴν πορεία πρὸς

τὴν ἐκτροπὴ καὶ τὴν αἵρεση. Νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι καὶ ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος, κατὰ τοὺς κανονολόγους, διατηροῦσε καὶ μετὰ τὴν καθιέρωση τοῦ πατριαρχικοῦ συστήματος τὸν ἄμεσο διοικητικὸ ἔλεγχο ἐφ' ὅλων τῶν ἐπισκόπων τῆς δικαιοδοσίας του, ποτὲ δὲν ἐπιδίωξε μίαν παπικὴ-μοναρχικὴ διοίκηση ἐπὶ τοῦ ἐπισκοπικοῦ σώματος τοῦ Θρόνου του. Ἔτσι, σήμερα, ἡ πατριαρχικὴ σύνοδος λαμβάνει τὶς ἀποφάσεις της γιὰ τὰ ζωτικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας μας, τῇ κοινῇ τῶν πάντων συσκέψει καὶ βουλήσει.

Μακαριώτατε ἀδελφὲ κ. Χριστόδουλε,
Ἄγιοι ἀδελφοί,

Ἡ σύνοδος θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισεῖ ὡς τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἀγαπητικῆς σχέσεως μετὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ κατ' ἐπέκταση μετὰ τῶν κατὰ τόπους ἀνὰ τὴν Οἰκουμένη Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἀποκορύφωμα αὐτῆς τῆς ἀδελφικῆς σχέσεως ἀποτελεῖ σήμερα καὶ ἡ λειτουργία τῆς λεγομένης Μείζονος Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μείζονα ζητήματα τῆς Ὁρθοδοξίας μόνον ἔτσι θὰ πρέπει νὰ ἐπιδύονται. Τῇ κοινῇ πάντων συσκέψει. Τελευταῖο χαρακτηριστικὸ παρὰδειγμα τὸ πρόβλημα ποὺ ταλάνιζε τὴν ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου.

Τελικά, οἱ Ἄγιοι ἀπόστολοι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, ἐφρόντισαν καὶ τοῦτο. Νὰ κρατοῦν τοὺς ἀρμούς τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἐπισκόπους, καλὰ συνηρμοσμένους. Διὰ τῆς συνόδου διασπᾶται ἡ ἐγωϊστικὴ διάθεση κάθε ἐπισκόπου, ἀπομακρύνεται κάθε κίνδυνος μονομερείας, ἐπιτυγχάνεται ἡ ὁμοφροσύνη τοῦ ἐπισκοπικοῦ σώματος καὶ ἐπιβεβαιώνεται περιτρώως ἡ ἐνότης ὅλων τῶν κατὰ τόπους ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὴν κοινὴ πίστη καὶ τὴν καθιερωθεῖσα ἀπὸ τὶς Οἰκουμενικὲς συνόδους ἐκκλησιαστικὴ τάξη.

Εἶθε ἡ χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος νὰ κατευθύνει πάντοτε τὶς διάνοιες καὶ τὶς συνειδήσεις μας σύμφωνα πρὸς τὶς ὑποχρεώσεις τὶς ὁποῖες ἔχουμε ἐπωμισθεῖ ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς, ὥστε τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως νὰ τύχουμε τῆς ἐπιδόκμασias τοῦ ἐκλέξαντος ἡμᾶς καὶ νὰ ἀκούσουμε τὸ «εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἰσέλθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου» (Ματθ. 25, 21). Ἀμήν!

“Υστερα ό Άρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος επέδωσε τιμητικές διακρίσεις στα μέλη τής πατριαρχικής συνοδείας και ό Πατριάρχης Άλεξανδρείας κ. Πέτρος στα μέλη τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου. Άκολούθησε δεξίωση πρός τιμήν του Πατριάρχη.

Στόν Πρόεδρο τής Δημοκρατίας

Τήν 1η μ.μ. ό Μακ. κ. Πέτρος συνοδευόμενος από τόν Άρχιεπίσκοπο, τὰ τρία άρχιερατικά μέλη τής συνοδείας του και δύο Ίεράρχες τής Έκκλησίας τής Ελλάδος επισκέφθηκε τόν Πρόεδρο τής Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο στό Προεδρικό Μέγαρο. Μεταξύ του Προέδρου και του Μακαριωτάτου ανταλλάχθηκαν οι ανώτατες τιμητικές διακρίσεις τής Έλληνικής Πολιτείας και του Πατριαρχείου Άλεξανδρείας. Άναφερόμενος στην παρασημοφόρησή του ό Πατριάρχης Πέτρος είπε:

“Η Μετριότης ήμων μετά τών συνοδευόντων ήμās άδελφών Άρχιερέων, αισθανόμαστε βαθύτατη συγκίνηση και διπλή χαρά. Διπλή, διότι από τή μιά λαμβάνουμε τήν ύψηλότατη διάκριση τής Έλληνικής Πολιτείας, από τήν άλλη δέ έχουμε τή χαρά και τήν τιμή νά άπονεύουμε τόν Στανρό του Άγίου Ένδόξου Εύαγγελιστού και Άποστόλου Μάρκου στόν πρώτο πολίτη τής Ελλάδος.

Άπό τή μιά, κύριε Πρόεδρε, ή τιμή πού περιποιείτε πρός τό πρόσωπό μου διαβαίνει εις τόν παλαιόφατο Πατριαρχικό Θρόνο τών Άλεξανδρέων και επιβεβαιώνει μέ τόν πλέον επίσημο και περιφανή τρόπο τή συμπαράσταση τής Έλληνικής Πολιτείας πρός τό έργο πού επιτελούμε, μέσα από πολλές αντιξοότητες, στην Άφρικανική ήπειρο.

Άπό τήν άλλη, έμεϊς, λαμβάνουμε τή χαρά νά εκφράσουμε τήν εύγνωμοσύνη μας πρός τήν μητροπολιτική Ελλάδα, για όσα ή επίσημη Πολιτεία πράττει, ώστε ό πνευματικός λόγος ενός από τούς μεγαλύτερους εκκλησιαστικούς θεσμούς του Γένους μας νά έδραιώνεται στην άχανή άφρικανική ήπειρο.

Η διπλή τελετή, τής άμφίδρομης τιμητικής παρασημοφορήσεως, υποδηλώνει, κύριε Πρόεδρε, και τήν από αίωνων πλέον ύφιστάμενη άδελφική σχέση μεταξύ του Έλληνισμού τής Άφρικής και εκείνου του νεότερου μητροπολιτικού κέντρου.

Η σεμνή παρουσία σας ανά τόν κόσμο, κύριε Πρόεδρε, τιμά τόν Έλληνισμό. Άναδεικνύει τις έλληνοχριστιανικές άρχές τής τιμίας ταπεινώσεως, ή όποία έμπνέει τόν σεβασμό του άλλου, σέ αντίθεση πρός τήν κενήν έπαρση, ή όποία, πλὴν τής αντιπαθείας προκαλεί τήν άποστροφή.

Τό μεσημέρι ό Άρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος παρέθεσε γεύμα πρός τιμήν του Πατριάρχη Άλεξανδρείας στό ξενοδοχείο «Athens Plaza Hotel», κατά τό όποιο αντάλλαξαν θερμές προποσεις.

Στά πλαίσια τής επισκέψεώς του στην Έκκλησία τής Ελλάδος ό Πατριάρχης Πέτρος είχε έπαφες και μέ άλλους πολιειακούς παράγοντες. Συναντήθηκε μέ τόν Πρωθυπουργό κ. Κωνσταντίνο Σημίτη, τόν Πρόεδρο τής Βουλής κ. Άπόστολο Κακλαμάνη, τόν Ύπουργό Έθνικής Άμύνης κ. Άπόστολο Τσοχατζόπουλο, τόν Ύπουργό Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εύθυμίου, τόν Ύφυπουργό Έξωτερικών κ. Γρηγόριο Νιώτη, τόν Πρέσβη τής Αϊγύπτου στην Ελλάδα κ. Μ.Ε. Khalil, ό όποιος παρέθεσε στους δύο Προκαθημένους τήν Κυριακή 20 Μαΐου τό βράδυ επίσημο δείπνο στην κατοικία του.

Τόν Ύπουργό Έθνικής Άμύνης ό Πατριάρχης παρασημοφόρησε μέ τό μεγαλόσταυρο του Άποστόλου και Εύαγγελιστή Μάρκου, εκφράζοντας πρός αυτόν, όπως είπε, τήν εύγνωμοσύνη του Αϊγυπτιώτη Έλληνισμού και τών ανά τήν Άφρικη τέκνων του Πατριαρχείου, γιατί συνέχισε «μέ περισσότερη ζέση τό έργο τών προκατόχων του» πρός αυτό.

Στή συνέχεια ή Α.Θ.Μ. επισκέφθηκε τις Ί. Μονές Παρακλήτου και Εισοδίων τής Θεοτόκου στόν Ωρωπό Άττικής και παρακάθησε σέ δείπνο, πού του παρέθεσε ό Σεβ. Μητροπολίτης Άττικής στη δεύτερη.

Στήν Ίερά Μονή Παρακλήτου ό Πατριάρχης Άλεξανδρείας έξηρε τή σημασία του μοναχισμού για τήν Όρθοδοξία ύπογραμίζοντας τήν άφετηρία του από τήν Αϊγυπτο. Είπε μεταξύ άλλων:

...Η έρημος αποτέλεσε τήν άπαρχή τής άσκητικής ζωής. Η Έκκλησία τής Άλεξανδρείας είχε τό μεγάλο προνόμιο νά αναθρέψει στους κόλπους της τις μεγαλύτερες άσκητικές μορφές τής χριστιανοσύνης. Ο Μέγας Άντώνιος, ό Παχώμιος και τόσοι άλλοι άσκητές δημιούργησαν μέ τή ζωή

τους τὸ παράδειγμα γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῆς οὐράνιας πολιτείας. Ἡ ἀγάπη τους γιὰ τὴν ἄσκη -
ση συνδύασθηκε πάντοτε μὲ τὸ ἄσβεστο ἐνδιαφέ -
ρον γιὰ τὸν κόσμο. Σὲ δύσκολες στιγμὲς ἐγκατέ -
λειπαν τὴν ἔρημο καὶ κατέβαιναν στὰ πολύβουνα
κέντρα γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τοὺς δοκιμαζόμενους
χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ εἰρηνεύσουν τὴ δι -
χονοοῦσα Ἐκκλησία.

Δυστυχῶς, οἱ περιστάσεις τῶν καιρῶν ἀφάνι -
σαν στὰ κατοπινὰ χρόνια τὰ μεγάλα μοναστικά
καθιδρύματα ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Ἐκκλησίας Ἀλε -
ξανδρείας. Ἡ μακραίωνη ὁμως παράδοση ποὺ εἶχε
σπαρεῖ δὲν ἔσβησε παντελῶς. Σιγώκαιγε. Ἀπὸ τίς
τάξεις τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου βγῆκε, μέσα ἀπὸ
ἄδικες ἐπιθέσεις, καὶ ὁ μέγας ἅγιος τοῦ αἰῶνα
μας, ἡ ἀσκητικὴ μορφή τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου.

Παράλληλα πρὸς τὴν ἱεραποστολική μας προσ -
πάθεια σήμερα, κάποιες προσπάθειες καὶ γιὰ τὴν
ἀνάπτυξη τοῦ Μοναχισμοῦ, ὁμως οἱ προτεραιότη -
τες τοῦ ποιμνίου μας εἶναι διαφορετικές. Σὺν Θεῷ
πιστεύουμε ὅτι καὶ πάλι θὰ ἀνθήσει στὴν Ἀφρικὴ ὁ
Μοναχισμός.

Ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς χαρὰ μεγάλη τὸ γεγονὸς ὅτι
στὸν ἐλλαδικὸ ὥρο, ἰδιαίτερα δὲ κατὰ τίς τελευ -
ταῖες δεκαετίες, ὁ Μοναχισμὸς γνωρίζει μοναδική
ἀνθηση. Ὁ κόσμος διψᾷ γιὰ τὴν πνευματικὴ
τροφὴ καὶ τὴν ἡσυχία ποὺ προσφέρουν οἱ Μονές.
Ὁ Μοναχισμὸς ὑπῆρξε ἀνέκαθεν ἡ βακτηρία τῆς
Ἐκκλησίας, στὴν ὁποία αὐτὴ στήριξε τίς ἐλπίδες
της. Οἱ διάφορες Μονές ὄντως ἀπετέλεσαν καὶ
ἀποτελοῦν πνευματικὰ κέντρα διὰ τὸν κάθε πι -
στόν.

Ἐσεῖς οἱ Μοναχοὶ ἀποτελεῖτε τὸν δείκτη, ὁ
ὁποῖος εἶναι στραμμένος πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ φα -
νερῶνει στὸν κόσμο μίαν ἄλλην πραγματικότητα,
τὴν τοῦ οὐρανοῦ. Ἐγκαταλείπετε τὸν κόσμον ὄχι
ἀπὸ μίσος καὶ περιφρόνηση πρὸς τὴν κτίσιν τοῦ
Δημιουργοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ περισσὴ ἀγάπη πρὸς τὸν
κόσμον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ προσευχή σας εἶναι γιὰ
ὅλον τὸν κόσμον. Ζητεῖτε τὴν θέωση καὶ τὴν ἔνωση
μὲ τὸν Θεόν, γινόμενοι οἱ ἴδιοι «προφῆται καὶ κή -
ρυκες» τῆς ἐρχομένης Βασιλείας. Στὴν προσευχή,
τὴ νηστεία καὶ τὴν ὑπακοή ἀναζητεῖτε τὰ ἄνω,
τὴν ἀρετὴ καί, ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Μάξιμος, «ἕως ἡ
ψυχὴ τὴν ἀπὸ δυνάμεως εἰς δύναμιν καὶ τὴν ἀπὸ
δόξης εἰς δόξαν ποιεῖται μετάβασιν, τουτέστιν τὴν

ἀπὸ ἀρετῆς εἰς ἀρετὴν μείζονα προκοπὴν καὶ τὴν
ἀπὸ γνώσεως εἰς γνώσιν ὑψηλότεραν ἀνάβασιν...

Στὴν Ἱ. Μονὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ὁ
Πατριάρχης τόνισε μίαν ἀκόμη παράμετρο τῆς
προσφορᾶς τοῦ μοναχισμοῦ στὸν σύγχρονο κό -
σμος:

Ἡ ἀποψινὴ τράπεζα ἀποτελεῖ πραγματικὸ
πρότυπο, πάνω στὸ ὁποῖο θὰ ἔπρεπε ὁ κάθε πι -
στός νὰ δομεῖ τὴ ζωὴ του. Μετὰ τὸν κόπο τῆς κα -
θημερινότητος, συγκεντρωνόμαστε ὅλοι γύρω
ἀπὸ τὸν κοινὸ ἄρτο, εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ γιὰ τὰ
καλὰ τῆς ἡμέρας καὶ συλλογιζόμαστε μὲ ποιὸ τρό -
πο θὰ ὁργανώσουμε καλύτερα τὴν ἐπαύριο. Ἡ
λειτουργικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς μοναστηριακῆς τρά -
πεζας θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελεῖ πρότυπο γιὰ κάθε
οἰκογένεια, ἡ ὁποία, δυστυχῶς, βλέπει τὴ διαδικα -
σία τοῦ φαγητοῦ ὡς μία βιολογικὴ-καταναλωτικὴ
διαδικασία. Λίγος ὥρος ἔχει μείνει πλέον γιὰ τὴν
ἀγαπητικὴ συνύπαρξη τῶν μελῶν τῆς οἰκογενεί -
ας, γιὰ τὴν αὐτοκριτικὴ, γιὰ τὴν προσευχή καὶ
εὐχαριστία πρὸς τὸν Κύριο. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ
εὐχαριστιακὸς χαρακτήρας κάθε τράπεζας εἶναι
ποὺ λείπει ἀπὸ τὴ σημερινὴ οἰκογένεια.

Σεῖς, λοιπόν, ἡ μεγάλη μοναστικὴ οἰκογένεια,
στὴν ὁποία προστρέχουν οἱ ἀπογοητευμένες οἰκο -
γένειες τῆς μεγαλούπολης ποὺ σᾶς περιβάλλει,
πρέπει νὰ ἀνοίγετε μὲ προθυμία τίς πύλες τῆς
εὐχαριστιακῆς τράπεζάς σας, ὥστε νὰ διδάξετε
τὸν ἀσκητικὸ τρόπο διαχείρισης τῶν ὑλικῶν ἀ -
γαθῶν στὸν σημερινὸ ὑλόφρονα ἄνθρωπο. Εὐχο -
μαι ὁ Κύριος νὰ σᾶς στηρίξει καὶ νὰ σᾶς ἐνδυνα -
μώνει ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀνθρώπων.

Στὴ νῆσο Αἶγινα

Τὸ Σάββατο 19 Μαΐου τὸ πρωῒ ἡ Α.Θ.Μ. πρα -
γματοποίησε προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψη στὴ νῆσο
Αἶγινα, τὸ νησι ποὺ εὐλόγησε μὲ τὴν παρουσία
του ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, καὶ ὅπου βρίσκεται ἡ
Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἀγ. Τριάδος, τὴν ὁποία ἱδρυσε, ὁ
τάφος του καὶ εἶναι θησαυρισμένα τὰ τίμια λείψα -
νά του. Ἐπίσημη ὑποδοχὴ τοῦ ἀπὸ τίς ἐκκλησια -
στικές, δημοτικές κ.ἄ. ἀρχές της ἔγινε στὸν αὐλαιο
ὥρο τοῦ νέου περικαλλοῦς Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγί -
ου Νεκταρίου Ἐπισκόπου Πενταπόλεως τοῦ θαυ -
ματοουργοῦ. Ὁ Δήμαρχος Αἰγίνας κ. Τρύφων Γκό -

τῆς ἐξέφρασε τὴ χαρὰ τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ καὶ τοῦ ἰδίου γιὰ τὴ νέα ἐπίσκεψή του σ' αὐτό, ὅπως καὶ γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, πού τὸν συνόδευε. Ἀντιφωνώντας ὁ Μακ. κ. Πέτρος εἶπε μεταξύ ἄλλων:

Ἡ Αἴγινα ἀποτελεῖ πλέον τόπο προσφιλή καὶ ἀγαπημένο. Προσωπικά τὴν αἰσθάνομαι ὡς δευτέρῃ πατρίδα μου. Θὰ ἔλεγα μάλιστα ὅτι ἡ σημαντικότερη πράξη τῆς πατριαρχίας μου ἦταν ἡ κανονικὴ ἀποκατάσταση τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου. Ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας συνέχισε τὴ μακρὰ παράδοση ἀναδείξεως Ἀγίων μέχρι καὶ τὶς ἡμέρες μας. Ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος ἐπειράσθη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς διακονίας του σὺν Πατριαρχεῖο μας. Ποιός ἄραγε Ἅγιος δὲν γνώρισε τὸν πειρασμό, ὑπὸ τὶς ποικίλες ἐκδηλώσεις του; Εἶναι ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων πού ἔχουν τὸ χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νὰ γνωρίζουν δοκιμασίες πολλές καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ καθιερώνονται στὴ διαχρονικὴ συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ὡς Ἅγιοι.

Ἀμέσως μετὰ τελέσθηκε στὸν Ἱ. Ναὸ Δοξολογία γιὰ τὴν ἄφιξη τοῦ Μακ. κ. Πέτρου, τὸν ὁποῖο χαιρέτισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ ἐξαίροντας τὴν πρωτοβουλία του γιὰ τὴν κανονικὴ ἀποκατάσταση ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, γιὰ τὸν ὁποῖο εἶπε:

Συχνὰ ἐξωγράφιζεν Σταυροὺς καὶ ἔγραφε «Σταυρὸς μερὶς τοῦ βίου μου». Εἶχεν ἀνακαλύψει τὴν μυστικὴν καὶ σωτήριον διεργασίαν, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν ὅσον ὁ «ἔσω ἄνθρωπος φθείρεται», τόσον ὁ «ἔσω ἄνθρωπος οἰκοδομεῖται» (Β' Κορινθ. κεφ. δ' στ. 16). Διὰ τοῦτο ἦτο ἔτοιμος νὰ ἐπανάλάβῃ τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν...» (Ρωμ. κεφ. ε' στ. 3).

Εἶναι νόμος μυστικὸς καὶ ἀπαράβατος, τὸν ὁποῖον ἔθεσε ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς εἰς τὸ βάθος τῶν κτισμάτων, τὸ νὰ ἀνακαλύπτουν τὸν καλύτερον ἑαυτόν τους ὅχι μὲ τὴν κατὰ κόσμον εὐεξίαν καὶ ἄνεσιν, ἀλλὰ μᾶλλον μέσα ἀπὸ τὴν ὁδύνην, τὴν στέρξη καὶ τὴν ταπείνωσιν. Λέγει σύγχρονος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας: «Ὅταν συνθλίβεται ἡ

ἐλὶὰ βγάζει λάδι. Ὅταν πληγώνεται τὸ στρεῖδι, δημιουργεῖ τὸ μαργαριτάρι. Ὅταν μαχαιρώνεται τὸ μαστιχόδενδρον, χύνει τὸ δάκρυ πού πῆξει σὲ μυρωμένη μαστίχη». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ψαλμωδὸς ἀνακράζει σχεδὸν εὐγνωμόνως τὸ «ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με» καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐννοοῦσε καὶ ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ ὁμολογητὴς λέγων δι' ὅλα τὰ κτιστὰ «τὰ φαινόμενα πάντα δεῖται Σταυροῦ».

Ὑμεῖς, Μακαριώτατε, διὰ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας Σας ἐχαροποιήσατε τὸν Ἁγιὸν μας, ὅστις ἐξήτει ὅσον ἔξει ἀπόδοσιν δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀναγνώρισίν Του ὡς Ἀρχιερέως τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ὅθεν συνευφραίνεται σήμερον μεθ' ἡμῶν καὶ ἀρχοντικῶς Σᾶς ὑποδέχεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Του «ἣν ἀνήγειρεν τῇ τοῦ Θεοῦ ἀρωγῇ ταῖς ὁσίαις μοναχαῖς εἰς λατρείαν ἀληθῆ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ...».

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Πατριάρχης ἀνέφερε ὅτι «αἰσθάνεται ψυχικὸν κουφισμόν», ἀφοῦ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας του ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας προέβη στὴ μοναδικὴ πράξη ὅχι μόνον νὰ ἀποκαταστήσῃ κανονικὰ τὸν Μητροπολίτη Πενταπόλεως Νεκτᾶριο, ἀλλὰ καὶ νὰ ζητήσῃ ταπεινὰ μιὰ Ἐκκλησία αἰώνων συγγνώμῃ ἀπὸ τὸν Ἅγιο πλέον Νεκτᾶριο. Μεταξὺ ἄλλων ὁ Πατριάρχης εἶπε:

Εἶναι γνωστὰ πλέον εἰς ὅλους τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν βίον τοῦ Ἁγίου. Γνωστὰ καὶ τὰ ὅσα ἔπραξε τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας μὲ τὴ συνοδικὴ ἀπόφαση πού ἐλήφθη σχετικὰ. Συνεχίσαμε ἔτσι τὴν μακροαίωνη παράδοση ἀσκητικῆς ἀγιότητος, πού ἀνθῆκε ἤδη ἀπὸ τοὺς πρώτους αἰῶνες μὲ τὸ ἔργο τῶν μεγάλων ἀσκητῶν τῆς ἐρήμου. Ἡ ἄσκηση εἶναι μητέρα τοῦ ἀγιασμοῦ, ἐξ οὗ γεννᾶται καὶ ἡ πρώτη γεύση τῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ, λέγει ὁ ὁσῖος Ἰσαάκ. Ὁ Μακάριος δὲ ὁ Αἰγύπτιος θεωρεῖ ὅτι ἡ ἄσκηση ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς θεοφιλοῦς πολιτείας. Αὐτὸς ὁ δρόμος ὅμως, πού τελικὰ ὁδηγεῖ στὴν ἀγιότητα, εἶναι γεμάτος ἀπὸ πάθη, θλίψεις καὶ πολὺ πόνος. Εἶναι δρόμος δοκιμασιῶν. Διὰ τοῦ Σταυροῦ ἡ Ἀνάστασις. Βέβαια, τοῦτο εἶναι γνωστὸ εἰς ὅλους μας. Ἐν τούτοις, ἐλάχιστοι ἐξ ἡμῶν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὶς ἀντιξοότητες, τοὺς πειρασμοὺς τοῦ βίου, ἀσκη-

τικῶς, θεοφιλῶς. Ἐλάχιστοι ἄνθρωποι ἀνὰ τοὺς αἰῶνες κατόρθωσαν νὰ τὸ πράξουν. Εἶναι οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὅποιοι καὶ ἀποτελοῦν λαμπρὸ πρότυπο ἐνθέου πολιτείας ἐπὶ τῆς γῆς.

Τέτοιο λαμπρὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ καὶ ὁ Ἅγιος τοῦ αἰῶνα μας. Ὁ Ἅγιος τοῦ νησιοῦ σας. Τὸ πλῆθος δὲ τῶν πιστῶν οἱ ὅποιοι κατακλύζουν τὸ προσκύνημά του δηλώνει καὶ τὴν ἀνάγκη ποὺ ἔχει ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἀπὸ ἀγιαστικά πρότυπα. Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία σὲ ὅλους τοὺς χώρους τοῦ βίου μας κυριαρχεῖ ἡ ματαιοδοξία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς προερχόμενη μισαλλοδοξία καὶ μισανθρωπία, ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ μόνωση, ἡ ἀσκητική μακροθυμία τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου καὶ ἡ ἰωβειὸς ὑπομονὴ ἀπέναντι στὴν ἀδικοῦσα αὐτὸν ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, φωτίζουν τὸ σκότος τῆς σημερινῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, ἐξάλλου, ἐπιβεβαιώνει καὶ τὸν βασικὸ θεωρητικὸ κανόνα τοῦ ἀσκητικοῦ ιδεώδους, σύμφωνα πρὸς τὸν ὁποῖο οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀσκητὲς φεύγουν ἢ ἀποφεύγουν τὸν κόσμον τοῦτον ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸν ἀγαποῦν καὶ ὅχι ἐπειδὴ τὸν μισοῦν ἢ ἐπειδὴ τὸν θεωροῦν κακὸ. Ἡ φυγὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ἔγινε ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία, ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν κόσμον, πρὸς τοὺς πιστούς. Ὅπως καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, κατάφωρα ἀδικούμενος, προτίμησε ἀντὶ τοῦ σκανδαλισμοῦ τοῦ ποιμνίου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀναταραχῆς καὶ ἀταξίας νὰ παραιτηθεῖ τοῦ ὑψηλοῦ ἀξιώματός του. Ἔτσι καὶ ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἔλαβε τὸ ὑψηλὸ ἀξίωμα στοὺς οὐρανούς. Ἀλλὰ καὶ στὴ συνείδηση τοῦ σύγχρονου ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος ἀναδείχθηκε στὴ μεγαλύτερη ἀγιαστικὴ μορφή τοῦ αἰῶνα μας.

Τὴ 12η μεσημβρινὴ ὁ Πατριάρχης συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὸν Μητροπολίτη Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερὰ Μονὴ του καὶ ἀνέπεμψε δέηση πρὸ τῶν ἱερῶν λειψάνων του. Ἀκολούθησε στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀπόλλων» στὴν Ἀγία Μαρίνα Αἰγίνας δεῖπνο ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Ἐφραίμ πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. κ. Πέτρου. Ἀνταλλάχθηκαν θερμὲς προπόσεις. Ὁ Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε στὴν Αἴγινα καὶ τὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο τῆς Ἀφαίας καὶ τὴν Ἱ. Μονὴ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρα Μηνᾶ τοῦ

Αἰγυπτίου.

Τὸ βράδυ πραγματοποιήθηκε στὸν γεραρὸ Φιλολογικὸ Σύλλογο «Παρνασσὸς» τιμητικὴ ἐκδήλωση, κατὰ τὴν ὁποία μετὰ ἀπὸ προσφώνηση τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ. Καθηγητῆ κ. Ἰωάννη Μαρκαντώνη τοῦ ἀπονειμήθηκε τὸ χρυσὸ μετάλλιο τοῦ Συλλόγου καὶ ὁ θεολόγος-συγγραφέας κ. Ἀριστείδης Πανώτης μίλησε μὲ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας στὸν 20ὸ αἰῶνα». Ὁλοκληρώνοντας τὴν ἱστορικὴ ἀναδρομὴ τοῦ ὁ κ. Πανώτης ἀνέφερε:

Ἡ τρίτη χιλιετία στὴ ζωὴ τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου τοῦ Ἁγίου Μάρκου ξεκίνησε μὲ τὴν ἐκλογὴ Ἱεράρχη τῆς νέας γενεᾶς ποὺ ἀνδρώθηκε μέσα στὴν ἱεραποστολικὴ διακονία. Ὁ Πατριάρχης Πέτρος ὁ Ζ', ὁ Παπαπέτρος ὁ Κύπριος (ὁ κατὰ τὸ Κοπτικὸν «Ἀββᾶς Μποῦτρος-Μποῦτρος»), ποὺ ἐπισκοπεῖ ἀπὸ τὸ 1997 ἀπὸ τὸν «Φάρο τῆς Ἀλεξανδρείας» τὸ Παναφρικανικὸ του ποῖμνιο, δὲν φρονκτωρεῖ πλέον τοὺς «υἱοὺς τοῦ Ἰάφεθ» τοὺς λεγκούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς «υἱοὺς τοῦ Χάμ» τοὺς μελανούς, μὲ ἀποστολικὴ εὐθύνη καὶ διάκριση. Ἡ δραστηριότητά του γιὰ τὸν εὐαγγελισμό τῶν φυλῶν καὶ τῶν γλωσσῶν, μέσα τὴν πολυμορφία τῶν κρατῶν τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου, δὲν ὑποκρύπτει ἀλλότριες ἐπιδιώξεις, ἀλλὰ μαρτυρία τῆς διὰ Χριστοῦ σωτηρίας, ποὺ συμφέρει στίς ψυχὰς καὶ στὴν εἰρήνη τὴν κατὰ κόσμον, γιὰ νὰ παύσῃ ὁ φυλετικὸς ἀλληλοσπαραγμὸς καὶ ἡ πλάνη τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ, ποὺ διχάζει καὶ καταστρέφει γένη καὶ λαοὺς στὴν Ἀφρική.

Ἡ πηδαλιονχία τοῦ πανίερου θεσμοῦ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, μὲ τὴν χριστοθέλητη ἀπλότητα καὶ ταπεινὴν ἀποτελεῖ μεγάλο τακτικὸ προσόν ποὺ ξεκλειδώνει τίς πλέον ἐσωστρεφεῖς καὶ ἐπιφυλακτικὰς καρδιὰς, λόγω τῶν παλαιῶν ἐξαχρήσεων τῶν ἐτεροδόξων Ἱεραποστόλων ἀπὸ τίς ἀποικιοκρατικὰς βλέψεις. Ἡ Ὁρθόδοξία, ὅπως ἀπέδειξε πάντα, ἐγγυᾶται τὴν ἐλευθερίαν τῶν Λαῶν.

Στὴν ἐκδήλωση παρέστη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, πολλοὶ Ἱεράρχες, κληρικοί, πανεπιστημιακοὶ καθηγητὲς, ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων καὶ πυκνὸ ἀκροατήριον. Στὴν ὁμιλία του ὁ Πατριάρχης στάθηκε καὶ πάλι στὸν Ἅγιο Νεκτάριο, τὸν ὁποῖο χα-

ρακτήρισε «πρότυπο καὶ ποιμένος συγγραφέως», ποιμένος δηλαδή «ὁ ὁποῖος δὲν ἐργογραφοῦσε εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχεν». Ὅπως ὑπογράμμισε ἡ Α.Θ.Π.:

Ἡ ποιμαντικὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ βρισκόταν πίσω ἀπὸ κάθε σκίρτημα τῆς πέννας του. Ἀκολούθησε δηλαδή τὴν πορεία τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ πνευματικὰ παράγωγα τῶν ὁποίων ἀποτελοῦσαν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιὰ τὴν ἐπίλυση κάποιας μερίζονος ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως, ἢ γιὰ τὴ θωράκιση τῶν πιστῶν ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τῶν παραχαρακτῶν τῆς ὁρθῆς πίστεως.

Ὅπως εἶναι εὐλόγο, ὁ σχολαστικισμὸς ἀπουσιάζει ἀπὸ τὸ ἔργο του, ἀφοῦ ἡ τελολογία τῶν γραφομένων του εἶναι ἡ ἀνωτέρω περιγραφεῖσα. Ὁ τύπος τοῦ γράμματος δὲν ὑπερέβαινε τὸν ἐξυπηρετούμενο πνευματικὸ σκοπὸ. Βέβαια, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ μομφή κατὰ τῶν μελετῶν ἐκείνων οἱ ὁποῖες ἔχουν αὐστηρὰ ἐπιστημονικὸ χαρακτῆρα. Ἡ ἔρευνα ἐπὶ εἰδικότερων θεμάτων τοῦ ἐπιστητοῦ αὐξάνει τὴν ἀνθρώπινη γνώση καὶ κατὰ τοῦτο τὴ φέρει πιὸ κοντὰ στὸν Δημιουργό της. Ἡ γνώση τῶν πραγμάτων εἶναι στὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ κατὰ τοῦτο ἀποτελεῖ μιὰ εὐλογημένη κατάσταση.

Πράγματι, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εὐλόγησε τὴν προώθηση τῆς ἀνθρώπινης γνώσης. Γιὰ μᾶς ποτὲ δὲν ἀνέκνυε τὸ δῆλημα μεταξὺ πίστεως καὶ γνώσεως. Στὴν πραγματικότητα μάλιστα δὲν ὑφίσταται τέτοιο δῆλημα, ἀφοῦ ἡ ὁρθὴ γνώση βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν πορεία του πρὸς τὴ θέωση. Ἡ γνώση ἐκείνη ποὺ ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὶς ἀρχές του εἶναι ψευδῶνυμος, ὅπως πρῶτος τὴν χαρακτήρισε ὁ Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς. Αὐτὴ ἡ γνώση ψευδεπίγραφα καὶ καταχρηστικὰ μπορεῖ νὰ ἀποκληθεῖ τοιουτοτρόπως, ἀφοῦ δὲν φωτίζει, ἀλλὰ σκοτίζει τὸν ἀνθρώπινο νοῦ.

Ἡ ἐκδήλωση ἔκλεισε μὲ τὸ ἀπολυτίκιο τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τὴ φήμη τοῦ Πατριάρχου, ποὺ ἀπέδωσε χορωδία ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ μουσικοδιδασκάλου κ. Νικολάου Κλέντου.

Στὸν Καθεδρικό ἱερό Ναὸ Ἀθηνῶν

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 20ῆς Μαΐου τελέσθηκε

στὸν Καθεδρικό Ἱ. Ναὸ Ἀθηνῶν Θεία Λειτουργία στὴν ὁποία προεξῆρχον ὁ Πατριάρχης Πέτρος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος καὶ ἔλαβαν μέρος μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ συνοδοὶ Ἀρχιερεῖς τῆς Α.Θ.Μ. Προσφωνώντας κατὰ τὸ πέρας τὸν Πατριάρχη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος εἶπε, ὑπογραμμίζοντας τὸ θεολογικὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως, τὴ σημασία ἀπὸ κοινοῦ τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας “ὁμοθυμαδόν”, καθὼς καὶ τὸν εἰρηνικὸ χαρακτῆρα τῆς πατριαρχικῆς ἐπισκέψεως:

Μακαριώτατε καὶ Θειότατε Πάπα καὶ Πατριάρχα, τῆς Μεγάλης Πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Πέτρε,

“Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν Ἅγιον, Κύριον Ἰησοῦν τὸν μόνον ἀναμάρτητον...”.

Τελευταία Κυριακὴ σήμερον καθ’ ἣν γηθοσύνως ἐψάλλομεν τὸν Ἀναστάσιμον Παιάνα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν “Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἡμῶν χαρισάμενος”, ὅστις ἀποτελεῖ τὸν πλέον χαρμόσυνον, τὸν πλέον λαμπρὸν, τὸν πλέον λαοφιλῆ ὕμνον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου συγκεφαλαιοῦνται συγχρόνως ὅλον τὸ “περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως” (Πράξ. ΚΓ’, 6) θεολογικὸν νόημα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, διότι τονίζεται κατὰ τρόπον πανηγυρικὸν ὅτι ὁ Κύριος διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του ἐχαρίσατο ἡμῖν τὴν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν ὁδὸν σωτηρίας. Ὡς δὲ χαρακτηρικῶς γράφει ὁ Χρυσορρόας Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν: “Εἰ γὰρ καὶ ὁ Δεσπότης ἡμῶν ἐνίκησε καὶ τὸ τρόπαιον ἔστηκεν, ἀλλὰ κοινὴ καὶ ἡμῶν ἡ εὐφροσύνη καὶ ἡ χαρά. Διὰ γὰρ τὴν ἡμετέραν σωτήριαν πάντα εἰργάσατο” (Λόγος εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα” Ε.Π.Ε., Ἱ. Χρυσοστόμου Ἔργα, τ. 36).

Καὶ ναὶ μὲν τὴν προσεχῇ Τετάρτην, καθ’ ἣν ἀποδίδεται ἡ Ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, θὰ παύσωμεν νὰ ἀνταλλάσσωμεν τὸν Ἀναστάσιμον χαριετισμὸν “Χριστὸς Ἀνέστη - Ἀληθῶς Ἀνέστη” καὶ θὰ παύσῃ ψαλλόμενος πλέον ὁ Ἀναστάσιμος ὕμνος ἐν τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Ἱεραῖς

Ἀκολουθίας ἀλλά, ὡς τυγχάνει γνωστόν, πᾶσα Κυριακὴ τοῦ ἔτους ἀλλὰ καὶ πᾶσα Θεία Λειτουργία ἔχουσιν Ἀναστάσιμον χαρακτήρα καὶ περιεχόμενον πάντων τῶν ὕμνων ὄντων Ἀναστασίμων καὶ χαρμοσύνων, προεξαρχόντων τῶν κατὰ ἤχον ὁκτῶ ὑπερόχων Ἀναστασίμων Ἀπολυτικίων. Πάντοτε δὲ μετὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς μετοχῆς ἡμῶν εἰς τὸ Ποτήριον τῆς Ζωῆς ἅπαντες οἱ κυκλοῦντες τὸ Ἱερὸν Θυσιαστήριον λειτουργοὶ ἐν πνευματικῇ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ ὁμολογοῦμεν: “Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι προσκυνήσωμεν Ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν τὸν μόνον ἀναμάρτητον...”.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἐβιώσαμεν καὶ σήμερον, Ἀγιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν μόλις περαιωθεῖσαν Πρωθιεραρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Συλλειτουργίαν καθ’ ἣν “Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι” καὶ ἡμεῖς ἐγεύθημεν πάντων τῶν ἄρρητων καὶ εὐχύμων πνευματικῶν καρπῶν τῆς παρατεθείσης, πρὸς εὐοχίαν ψυχικὴν, Εὐχαριστιακῆς Τραπέζης. Ἡ Συλλειτουργία αὕτη ἀποτελεῖ οὐχὶ τὴν χρονικὴν ἀλλὰ τὴν οὐσιαστικὴν, θὰ ἔλεγον μάλιστα τὴν ἐκκλησιολογικὴν κορύφωσιν τῆς ἐνταῦθα Εἰρηνικῆς Ἐπισκέψεως τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ τῆς Τιμίας Αὐτῆς Συνοδείας, μὴ νοουμένης Εἰρηνικῆς Ἐπισκέψεως ἄνευ Συλλειτουργίας τῶν ἐκατέρωθεν Προκαθημένων καὶ τοῦτο διότι ἡ πραγματικὴ εἰρήνη δὲν τυγχάνει ἐξωτερικόν τι ἢ κοσμικὸν γεγονός ὅπερ συχνάκις καὶ δικαίως ἀγωνίζονται νὰ ἀποκτήσουν οἱ ταλαιωζόμενοι ἄνθρωποι ἢ τὰ ἔθνη. Ἡ εἰρήνη ἀποτελεῖ ὑπόθεσιν πρωτίτως ἐσωτερικὴν, δῶρον καὶ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἐπιδαφίλευθεῖσαν μάλιστα κατὰ τρόπον ἐμφαντικὸν καὶ πρωταρχικὸν πρὸς τοὺς ἐμφόβους μαθητὰς ἀπὸ τὸν Ἀναστάντα Κύριον διὰ τοῦ κατ’ ἐπανάληψιν λεχθέντος αὐτοῖς “Εἰρήνη ὑμῖν...” (Ἰωάν. Κ, 19,21,26) καὶ κατ’ ἐπέκτασιν πᾶσι τοῖς πιστοῖς διὰ μέσου τῶν αἰώνων. “Αὐτὸς γὰρ (ὁ Χριστός) ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν” κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον (Εφεσ. Β’, 14). Ἡ αὕτη εἰρήνη ἀποτελεῖ οὐ μόνον τὴν ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς τελέσεως πάσης Ἱερᾶς Ἀκολουθίας ἀρχομένης ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου διὰ τοῦ “Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν...”, κυρίως δὲ τῆς τελέσεως τοῦ ὑπερφυεστάτου Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναβλύζουσαν ἐξ αὐτῆς

οὐράνιον δωρεὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ Λειτουργὸς ἐν συνοχῇ καρδίας εὐχεται καὶ παρακαλεῖ: “Τὴν σὴν εἰρήνην καὶ τὴν σὴν ἀγάπην χάρισαι ἡμῖν, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν”.

Πλουσίως, λοιπόν, ἐνέπλησσε σήμερον τὰς καρδίας πάντων ἡμῶν ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐν ταύτῃ ὅμως ἡ Συλλειτουργία ἡμῶν ἀπετέλεσε τὴν μεγαλειωδεστέραν καὶ πανηγυρικωτέραν ἔκφρασιν τῆς ἐνότητος μετὰ τῶν ἐν τῇ Εὐχαριστιακῇ Συνάξει συναντωμένων δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, κορύφωσιν τῇ ὄντι καὶ ἐπισφράγισιν πάσης ἄλλης ἐκδηλώσεως καταδεικνύουσας τὴν ὑφισταμένην ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ τὴν μετὰ τούτων ἄρρηκτον “ἐνότητα τῆς πίστεως”.

Καθ’ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς δισχίλιετοῦς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἐνότης αὕτη ἀπετέλει πρωταρχικὸν καὶ οὐσιαστικὸν μέλημα Αὐτῆς. Στοιχοῦσα ἀταλαντεύτως τῷ ἀγωνιώδει αἰτήματι τῆς Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου “Πάτερ ἄγε τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ὃ δεδοκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς... ἵνα πάντες ἐν ὧσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ ἀγάγῃ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν...” (Ἰωάν. ΙΖ, 11 καὶ 21) μετ’ ἐπιτάσεως ἐπαναλαμβάνοντος τὴν φράσιν “ἵνα ἐν ὧσιν”, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία θεωρεῖ ταύτην ὡς στοιχεῖον *sine qua non* τῆς ὑποστάσεώς της. Τρανὴν δὲ ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀναμφιλέκτου ἀναγνωρίσεως τῆς Θείας Εὐχαριστίας ὡς τοῦ κατ’ ἐξοχὴν Μυστηρίου Ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἡ μετὰ τὸν καθαγιασμὸν πανηγυρικὴ ἀνάγνωσις τῶν διπτύχων καθ’ ἣν παρουσιάζεται ἐναργέστατα ἡ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην ἀπλουμένη “Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία” ἐν τοῖς προσώποις τῶν μνημονευομένων Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν. Τοσαύτην δὲ σημασίαν καὶ ἀξίαν ἀείποτε ἐκέκτητο ἡ μνημόνευσις αὕτη ἐκ τῶν “ἱερῶν διπτύχων” ἢ “μυστικῶν δέλτων”, ἢ “ἐκκλησιαστικῶν καταλόγων”, ὥστε ἡ διαγραφὴ ὀνόματός τινος ἐκ τῶν διπτύχων τούτων νὰ ἀποτελῇ μίαν ἐκ τῶν βαρύτερων ποινῶν τῆς Ἐκκλησίας ὡσάκις ἤθελεν Αὕτη κανονικῶς καὶ συνοδικῶς νὰ ἐπιβάλῃ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὸν συνετισμὸν παντὸς παρεκκλίνοντος

καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς κανονικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τάξεως. Τονιστέα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ μεγίστη τιμὴ ἀλλὰ καὶ εὐθύνη τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην τῆς διατηρήσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ἀγίων Ἐκκλησιῶν λόγῳ τῆς ὑπὸ τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου ἰδρύσεως Αὐτῆς, τοῦ ἀόκνως καὶ ἀκαταπονήτως ἐργασθέντος καὶ ἀναλώσαντος ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐνότητα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ καὶ προσφυῶς χαρακτηρισθέντος διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὡς Θεολόγον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Συνήχθημε οὖν σήμερον εἰς τὸν πάνσεπτον τοῦτον καὶ ἱστορικὸν Ἱερὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν ἵνα “ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μᾶ καρδίᾳ” δόξαν καὶ αἶνον ἀναμέλψωμεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ ἡμῶν, “τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι τῇ ἐν τρισὶν ὑποστάσειν πεφυκυῖα Μοναρχικῇ Θεαρχίᾳ, τῇ ἀρχετύπῳ καὶ τελείᾳ μορφῇ ἐνότητος καὶ ἀγάπης τῇ συστησάσῃ”, ὡς λέγει ὁ ἱερὸς ὕμνος γράφος, “τὰς (μὲν) ἄνω χοροστασίας Ἀγγελικὰς, τὰς (δὲ) κάτω Ἱεραρχίας Ἐκκλησιῶν τοῦ κραυγάζειν τὸ Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ πλήρης ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης Σου”.

Συνήλθμεν σήμερον “ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ” καὶ ἀξιωθέντες νὰ τελώσωμεν τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῆς Αὐτῆς Ἀγίας Τραπέζης, στάντες ἀμφοτέρωθεν πρὸ τοῦ φρικτοῦ θυσιαστηρίου, “εἶδομεν τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τὸν τύπον, ἐνεπλήσθημεν τῆς ἀτελευτήτου Αὐτοῦ ζωῆς καὶ ἀπηλάνυσαμεν τῆς ἀκενώτου Αὐτοῦ τρυφῆς”, μετασχόντες ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτως καὶ ἀγαλλιάσει ἀφάτῳ τοῦ κοινοῦ Ποτηρίου τῆς ζωῆς εἰς μαρτυρίαν τῆς ἐνότητος ἡμῶν καὶ τῆς μιᾶς πίστεως τῆς Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, διότι “εἴμεθα εἰς λαὸς καὶ μία Ἐκκλησία εἰ καὶ ἐκ τῶν διαφορῶν τόπων προσαγορεύεται”.

Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας, ἡ ἐνταῦθα ἐπίσκεψις καὶ παρουσία Ὑμῶν ὡς καὶ ἡ μεθ’ Ὑμῶν καὶ τῆς Τιμίας Συνοδείας Ὑμῶν ἐν Κυρίῳ Ἀναστάντι ἀναστροφῇ πάντων ἡμῶν πολλαπλασιάζουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν χαρὰν

τῆς Ἀναστάσεως ἀλλὰ αὐξάνουσι καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἰσχὺς τῶν ὁμοδόξων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἑλλάδος εὐρίσκεται ἐν τῇ ἐνώσει, τῇ μηδέποτε σαλευθείσῃ ἀλλ’ ἐν μέσῳ ποικίλων δυσκολιῶν καὶ ἀντιξοοτήτων, κλυδωνισμῶν καὶ διώξεων παραμενούσῃ εἰς τὴν πορείαν τῶν αἰώνων ἀκμαία καὶ ἀταλαντεύτῳ, καὶ ἀποδεικνύσῃ συνεχῶς ὅτι “οὐδὲν Ἐκκλησίας δυνατώτερον... ἐπὶ γὰρ τῆς πέτρας ἐστήκαμεν... καὶ οὐ δεδοίκαμεν, μὴ καταποντισθῶμεν”.

Ἡ μεταξὺ ἡμῶν ἀδελφικὴ ἐνότης θεμελιωθεῖσα καὶ ἀνδρωθεῖσα κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς αἰῶνας τόσον ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, τοῦ καὶ ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Ὑμῶν, ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν Μεγάλων Πατέρων Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας οἵτινες διὰ τῶν ὑπερόχων Θεολογικῶν συγγραμμάτων αὐτῶν κατέστησαν οἰκουμενικοὶ διδάσκαλοι καὶ ὑψιπετεῖς θεολόγοι προμαχῆσαντες ἀνυποχωρήτως ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς γνησιότητος τῆς πίστεως. Ἐπιπλέον δὲ κατὰ τὸν προσφάτως δύσαντα 20ὸν αἰῶνα τὴν ἐνότητα ταύτην ἐπεσφράγισεν ἡ γλυκνύτης καὶ ὁσιακῆς μορφῇ τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου τοῦ θαυματοβρύτου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως τῆς Αἰγύπτου γενομένου καὶ ἐν τῇ περιωνύμῳ ταύτῃ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀναπανσαμένου, ἀποτελοῦντος ἔκτοτε, ἰδίως μάλιστα μετὰ τὴν πρὸ διετίας τελεσθεῖσαν Συλλειτουργίαν ἡμῶν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Ναῷ Αὐτοῦ ἐν Αἰγίνῃ καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σχετικῆς Πατριαρχικῆς Ὑμῶν Διαγνώμης, τὸν κοινὸν προστάτην καὶ βοηθὸν καὶ συναντιλήπτορα τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἐνότης αὕτη ἐνισχυομένη, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὑπὸ τῆς τακτικῆς καὶ ἐντόνου μεταξὺ ἡμῶν καὶ Ὑμῶν ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀποδοτικῆς συνεργασίας αὐξάνει καὶ διευρύνεται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ. Τὸ νέον πεδίων τῆς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ποιμαντικῆς δραστηριότητος τοῦ καθ’ Ὑμᾶς Σεπτοῦ Πατριαρχείου, ἥτοι ἡ περριοχὴ τῶν Ἀφρικανικῶν χωρῶν ὅπου ἀσκεῖται ἡ Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολή, ἀποτελεῖ, ὡς ἤδη ἐτονίσθη κατὰ τὴν ὑποδοχὴν Ὑμῶν, μίαν ἀκόμη ἀφορμὴν συσφίξεως τῶν ἤδη ἀρίστων σχέσεων μεταξὺ ἀλλήλων, διότι ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία ἡμῶν

ἀντιπελαργοῦσα τὰς μνημονευθείσας εὐεργεσίας πρὸς Αὐτὴν κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους συμπαρίσταται παντοιοτρόπως εἰς τὸ ἐπιτελούμενον ἐν Ἀφρική ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ ψυχῶν “ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε καὶ Ἀνέστη” διὰ τῆς αὐτόθι ἀνεγέρσεως Ἱερῶν Ναῶν, τῆς δημιουργίας ἱατρικῶν μονάδων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν πολυλαπλῶν προβλημάτων ὑγείας, τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς συμπαράστασιν εἰς τὰ διάφορα ἔργα ἀγάπης καὶ εὐποιΐας καὶ κυρίως τῆς ἀποστολῆς ἱερὰ ποστολικῶν κλιμακίων ἀποτελουμένων ἐξ ἐκλεκτῶν καὶ ἐναρέτων κληρικῶν ἢ λαϊκῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες ἐν ἀφοσίωσει καὶ θυσιαστικῇ αὐταπαρνήσει προσφέρουσι τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας τῶν εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησιαστικὰς Ἐπαρχίας τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου.

Εὐχαριστοῦντες καὶ αὖθις Ὑμᾶς Μακαριώτατε ἐπὶ τῇ ὁλοθύμῃ ἀνταποκρίσει εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Μετριότητος ἡμῶν, ἵνα ἐπισκεφθῆτε μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν συνοδῶν Ὑμῶν τὴν καθ’ ἡμᾶς Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν, παρακαλοῦμεν ὅπως δεχθῆτε τὸ δῶρον τοῦτο ὡς ἐλάχιστον δεῖγμα ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς Ὑμᾶς, τὸν διάδοχον τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου καὶ λῖαν ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, εἰς ἀγαθὴν ἀνάμνησιν καὶ διαρκῇ ὑπόμνησιν τῆς παρακλήσεως ἡμῶν ὅπως εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, τῶν περὶ ἡμᾶς Ἀγιωτάτων Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ εὐαγοῦς κλήρου ἡμῶν καὶ ὁλοκλήρου τοῦ εὖσε βουῆς ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον ἐντεύξεσιν Ὑμῶν.

Ἡ Α.Θ.Μ. ἀντιφώνησε ὡς ἑξῆς, τονίζοντας τοὺς στενοὺς ἀδελφικοὺς δεσμοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἑλλάδος:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε,

Ἅγιοι ἀδελφοί,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀληθῶς οφείλομεν χάριτας τῷ Θεῷ, διότι ἡ παρούσα ἐπίσκεψή μας στὴν Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πραγματοποιεῖται ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας σας, Μακαριώτατε. Ἡ δυναμικὴ παρουσία σας χαρίζει ἓνα αἶσθημα ἀσφαλείας στὸ ποίμνιό

σας. Εἶναι τῷ ὄντι μεγάλη ἡ χαρὰ μας σήμερα, πὺν βρισκόμαστε ἐν μέσῳ πολλῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν.

Ὅπως ἤδη ἀνέφερα κατὰ τὴν ὁμιλία μου στὴ Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, οἱ δύο Ἐκκλησίαι, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἑλλάδος, συνδέονται ἀπὸ χρόνον μακροῦ μὲ σχέσεις ἀμφίδρομης ἀγάπης. Ἡ ἔννοια τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν εὐρίσκει στὴν περὶπτωσή μας τὴν πανηγυρικὴ ἐπιβεβαίωση. Ἀπὸ τίς τάξεις τοῦ κλήρου τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν παρισταμένων ἀρχιερέων, τὸ Πατριαρχεῖο μας ἀντλεῖ πολὺτιμο ἔμπνευχο δυναμικό. Ἡ στήριξή σας σὲ καιροὺς δύσκολους μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ βεβαιώνουμε καθημερινὰ ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τοῦ Κυρίου καὶ «πῦλαι Ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς». Καὶ οἱ δύο Ἐκκλησίαι μας, μὲ ταπείνωση, χωρὶς ἔπαρση, στηρίζουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη σὲ καιροὺς χαλεποῦς. Παλαιότερα ἐμεῖς, τώρα πὰ ἐσεῖς. Στὴν Ἀλεξανδρεία ἀναπτύχθηκε ἡ μεγάλη θεολογικὴ παράδοση τῆς ὁμώνυμης Κατηχητικῆς Σχολῆς, στὶς ἐρήμους ἀνθήσαν οἱ εὐδῶεις καρποὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀγιότητος. Μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅπως ὁ Ἀθανάσιος καὶ ὁ Κύριλλος, ὀρθοτομήσαν τὸν λόγο τῆς ἀληθείας καὶ προάσπισαν μέσα ἀπὸ διώξεις τὸ ἀνόθευτο τῆς ἀποκεκαλυμμένης ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου.

Σήμερα, σεῖς, ὁ Ἑλλαδικὸς χώρος, εὐρίσκεσθε στὴ πρωτοπορία γιὰ τὴν προάσπιση τῆς ὀρθόδοξης παραδόσεως. Πάντοτε σεβόμενοι ἀκαينوτόμητα τίς μακραίωνες κανονικὲς παραδόσεις τῆς Μῆδς, Ἀγίας, Ἀποστολικῆς καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας, εἴσθε ἀρωγοὶ τῶν θεσμῶν τοῦ Γένους. Αὐτὲς οἱ ἀνακατατάξεις, ἃς τίς ἀποκαλέσουμε ἔτσι, στὴν πορεία καὶ τὴν ἀνθήση ἢ σμίκρυνση τοῦ ποιμνίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπιβεβαιώνουν, καθ’ ἡμᾶς, τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Πράγματι, οἱ κατὰ τόπους Ἐκκλησίαι, αὐτόνομες διοικητικὰ, ἐνσωματώνονται ὅλες στὸ ἓνα Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, προκειμένου γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Νὰ σώσουν, παντὶ τρόπῳ, τὸ ποίμνιό τους. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτή, καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι κάποια κρατικὴ ὄντοτητα, κάποια αὐτοκρατορία, ἢ ὁποῖα ἀκμάζει καὶ παρακμάζει, ἀλλὰ ἡ

ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, δὲν θὰ πρέ -
πει νὰ μᾶς λυπεῖ ἡ ἀριθμητικὴ σμίκρυνση κάποιας
τοπικῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος.

Ἔτσι, ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας γνώρισε πολ -
λὲς φορὲς τὴν ἀριθμητικὴ ἀπίσχνανση, ὅχι ὁμως
καὶ τὴν πνευματικὴ τοιαύτη. Τὸ μεγαλεῖο τῆς
πνευματικῆς παραδόσεως, τῆς ὁποίας εἶναι φορέ -
ας, δὲν σμικρύνθηκε. Μεταλαμπαδεύθηκε σὲ ἄλ -
λες νεώτερες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες τὴ συνεχίζουν.
Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰσχυρι -
σθεῖ ὅτι τὸ μεγαλεῖο τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ὁρθοδο -
ξίας σμικρύνθηκε. Ἀντίθετα, ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλη -
σία τὸ διατήρησε καὶ αὐτὴ ὡς ἱερὴ παρακαταθήκη.
Πράγματι, Ἅγιοι Ἀδελφοί, πρὶν καὶ πάνω ἀπὸ
ὅλα εἴμαστε φύλακες μιᾶς παραδόσεως, ὅχι μιᾶς
ἐξουσίας, μιᾶς δικαιοδοσίας, μιᾶς γεωγραφικῆς
ἐκτάσεως. Ὡς δὲ λέγει καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος,
«ἡ Ἐκκλησία πολεμουμένη νικᾷ, ἐπιβουλενομένη
περιγίνεται, ὑβριζομένη λαμπροτέρα καθίσταται»
(Ρ.Γ. 52, 39).

Ἀλλοίμονο ἂν ὑποβιβάσουμε τὰ θεῖα καὶ πνευ -
ματικά πράγματα, τῶν ὁποίων εἴμαστε φορεῖς καὶ
τὰ κρίνουμε μὲ βάση κοσμικὲς καιρικὲς καὶ πεπε -
ρασμένες κατηγορίες. Ἄν θεωρήσουμε ὅτι τὸ Πα -
τριαρχεῖο μας παρήκμασε, τότε θὰ παραθεωρή -
σουμε τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ
Κυρίου. Ἐμεῖς ὁμως θεωροῦμε τὴ σμίκρυνση τοῦ
ἐλληνοφώνου ποιμνίου μας ὡς πρόκληση τῶν
καιρῶν, ὡς μήνυμα τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπικεντρώσουμε
τὶς δυνάμεις στὴ διάδοση τοῦ σωτηριώδους μηνύ -
ματος τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου μας στοὺς
ἀδελφούς Ἀφρικανούς. Θὰ ἤμαστε κοντόφθαλμοι
καὶ ἀνάξιοι τοῦ ὑψηλοῦ ἀξιώματος ποὺ μᾶς ἀνα -
τέθηκε ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἂν θε -
ωροῦσαμε ὅτι ἡ διαχείριση τοῦ ἐλληνοφώνου ποι -
μνίου μας ἦταν ἡ κυρία ἀποστολὴ μας.

Τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης
Ἀφρικῆς, λοιπόν, ἐπέπρωτο στὶς ἡμέρες μας νὰ
καταστῇ τὸ κατ' ἐξοχὴν ἱεραποστολικὸ Πατριαρ -
χεῖο. Καὶ ἀκριβῶς ἡ ἀποστολὴ μας αὐτὴ ἐπιβεβαι -
ώνει καὶ πάλι περὶ τὴν οἰκουμενικότητα τῆς
Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου μας. Γιατί, ἀλήθεια, ποίος
μπορεῖ ἄραγε νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι ἡ ἱεραποστολὴ
στὴν Ἀφρικὴ εἶναι ἀποκλειστικὴ εὐθύνη τοῦ Πα -
τριαρχείου Ἀλεξανδρείας; Ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖται

στὰ ὅρια τῆς διοικητικῆς δικαιοδοσίας μας ναί, ἡ
εὐθύνη ὁμως τῆς συγκεκριμένης ἀποστολῆς ἀφο -
ρᾷ στὸ σύνολο τοῦ ὀρθοδόξου σώματος.

Ἀκριβῶς στὴν ἀποστολὴ μας αὐτὴ, ἡ Ἐκκλη -
σία τῆς Ἑλλάδος, ἀρωγὸς ὅπως πάντοτε, σήμερα
πολὺν περισσότερο, πρέπει νὰ σταθεῖ μὲ ὅλες τὶς
δυνάμεις τῆς κοντὰ στὸ Πατριαρχεῖο μας, προκει -
μένου νὰ ἀκουστεῖ καὶ νὰ ἐδραιωθεῖ σὲ κάθε γω -
νιὰ τῆς Ἀφρικῆς ὁ σωτήριος Λόγος τοῦ Σταυροῦ.

Μακαριώτατε,
Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα ὁ Κύριος νὰ δί -
δει ὥστε οἱ ποιμένες τῶν κατὰ τόπους ὀρθοδόξων
Ἐκκλησιῶν νὰ συνενερίσκονται καὶ νὰ ὁμονοοῦν.
Οἱ κατὰ τόπους Ἐκκλησίες νὰ συντρέχουν ἡ μιὰ
τὴν ἄλλη. Τὸ παράδειγμα δὲ τῶν ἀδελφῶν Ἐκ -
κλησιῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἑλλάδος, τὸ παρά -
δειγμα τῆς ἄμεσης ἀδελφικῆς συνδρομῆς, νὰ ἀπο -
τελεῖ ὁδηγὸ γιὰ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες. Ὁ Κύριος νὰ
σᾶς χαρίζει δύναμη καὶ φωτισμό. Ἀμήν.

Οἱ δύο Προκαθήμενοι ἀντάλλαξαν ἀναμνη -
στικά δῶρα γιὰ τὴν εὐσημη αὐτὴ ἡμέρα.

Στὴν Ἱ. Μονὴ Πεντέλης

Τὸ μεσημέρι μετέβησαν στὴν Ἱ. Μονὴ Κοιμήσε -
ως Πεντέλης, ὅπου ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιεπί -
σκοπος κ. Χριστόδουλος παρέθεσε στὸ Διορθόδο -
ξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπίσημο
γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου, παρουσία
πολλῶν ἐπισήμων καὶ προσωπικοτήτων. Προη -
γουμένως ἐψάλη Δοξολογία στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ.
Μονῆς γιὰ τὴν ἀφιξὴ τῆς Α.Θ.Μ. Προσφωνώντας
τὸν Πατριάρχου ὁ Καθηγούμενός της Θεοφ. Ἐπί -
σκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης σημείωσε ὅτι
ὑπῆρξε ἐπὶ δετρία ἀδελφός της:

...Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπο -
δοχὴν δὲν ἀνοίγουμε τὶς πύλες τῆς Μονῆς προκει -
μένου νὰ τηρηθεῖ καὶ ἐκτελεσθεῖ τὸ πρόγραμμα τὸ
καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μόνον, ἀλλὰ
καὶ διὰ νὰ ὑποδεχθοῦμε τὸν ἀδελφὸν τῆς Μονῆς
μας, ὁ ὁποῖος ἔζησε μαζί μας μίαν πενταετίαν καὶ
ὑπηρέτησε τὰς λειτουργικὰς ἀνάγκας τῆς Μονῆς
ὡς διάκονος καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ χρόνου τῆς
παραμονῆς Του ἐδῶ ὡς πρεσβύτερος. Διὰ τοῦτο ἡ

χαρὰ τῶν πατέρων τῆς ἀδελφότητος, τῶν λαϊκῶν ὑπαλλήλων τῆς Μονῆς καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς εἶναι μεγάλη ἀλλὰ καὶ πηγαία, ἐγκάρδιος, μακρὰν πάσης τυπικότητος ἢ ὑποχρέωσης τῆς στιγμῆς. Ἡ χαρὰ μας ὅμως εἶναι μεγάλη καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ δευτερόθρονος τῆς Ὁρθοδοξίας μᾶς ἐπισκέπτεται. Ἀναλογιζόμεθα μὲ ἰδιαίτερον δέος τὴν μακρὰν καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἔνδοξον ἱστορικὴν πορείαν τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς ὁποίας ἄξιος συνεχιστὴς εἴσθε Σεῖς.

Ὁ Πατριάρχης ἀναμνήσθηκε καὶ ὁ ἴδιος μὲ συγκίνηση τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐξῆρε τὴν προσφορὰ τῆς ἱστορικῆς Ἱ. Μονῆς, ἐξέφρασε τὴ λύπη του γιὰ τὴν καταστροφή ἀπὸ πυρκαϊὰ τοῦ πέριξ φυσικοῦ τοπίου καὶ εἶπε γιὰ τὸ Διορθόδοξο Κέντρο:

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης ἔχει μακρὰ ἐμπειρία προσφορᾶς πρὸς τὸν πυρπολημένο ἀπὸ τίς ἐπιθέσεις τοῦ κακοῦ ἄνθρωπον. Δὲν εἶναι ἄσχετο ἐξ ἄλλου τὸ γεγονὸς ὅτι στὸν περίβολο τῆς Μονῆς στεγάζεται καὶ τὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέσα στὸ ὁποῖο συναντῶνται ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ ποιμένες ὅλων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, γιὰ νὰ ἐπιλύσουν τὰ ἀναφνόμενα προβλήματα καὶ νὰ ὁμονήσουν. Μέσα ἀπὸ τὸ Διορθόδοξο Κέντρο ἐκπορεύεται πολλὰς φορὲς καὶ ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τίς λοιπὰς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ἡ δωρεὰ τὴν ὁποία ἔλαβε ἡ Ὁρθόδοξη Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ ἄλλα ἀρχαιότερα ἐκκλησιαστικὰ κέντρα, δόξα τῷ Θεῷ, ἀνταποδίδεται παντοιοτρόπως. Ἡ Ἐκκλησία ἐξ ἄλλου, εἶναι μιὰ κοινωνία προσφορᾶς, ποὺ ὁδηγεῖ τὸν προσφέροντα καὶ τὸν λαμβάνοντα τὴν προσφορὰ στὴν οὐράνιο Βασιλεία.

Κατὰ τὸ πέρασ τοῦ ἐπισήμου γεύματος τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὴν παράθεση τῆς τράπεζας ὡς ἐπισφραγίσεως τοῦ χαρμοσύνου γεγονότος τῆς ἀπὸ κοινῆς Θεῆς Λειτουργίας καὶ Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως:

«Ἡ τράπεζα γέμει, τρυφήσατε πάντες... Πάντες ἀπολαύσατε τοῦ Συμποσίου τῆς Πίστεως... Ἀνέστη Χριστὸς καὶ ζωὴ πολιτεύεται».

(Κατηχητικὸς Λόγος Ἱεροῦ Χρυσοστόμου)

Μακαριώτατε καὶ Θειώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχᾳ, τῆς μεγάλῃς Πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Πέτρε.

Ὅλη ψυχῇ καὶ διανοίᾳ καὶ καρδίᾳ καὶ χεῖλεσι ἐτονίσαμεν κατ' ἐπανάληψιν πρὸς τὴν Ὑμετέραν λίαν ἀγαπητὴν Μακαριότητα τόσον κατὰ τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν Αὐτῆς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ αὐτῷ Ἱερῷ Ναῷ τελεσθεῖσαν σήμερον Πρωθιεραρχικὴν καὶ Πανηγυρικὴν Συλλειτουργγίαν ἡμῶν τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔντασιν τῆς χαρᾶς ἣν αἰσθανόμεθα ἡμεῖς προσωπικῶς καὶ πάντες οἱ περὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργγοί, ἐκ τῆς Πασχαλίου καὶ πανευφροσύνου συναντήσεως Ὑμῶν ὡς καὶ τῆς εὐλογητῆς μεθ' Ὑμῶν ἐν Κυρίῳ Ἀναστάντι ἀναστροφῆς. Δὲν θὰ ἦτο δὲ ὑπερβολὴ ἐὰν μετὰ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν καὶ ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς σκισμῶς καὶ ἀγαλλομένη καρδίᾳ ὅτι «ὑπερπερισσεύομεθα τῇ χαρᾷ» (Β' Κορ. Ζ', 4) ἔχοντες ἐν μέσῳ ἡμῶν τὴν Ὑμετέραν πεφλημένην Μακαριότητα μετὰ τῆς Τιμίας Συνοδείας Αὐτῆς.

Ὡς ἔκφρασιν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐλαχίστην ἀπόδειξιν τῆς χαρᾶς ταύτης αἰσθανόμεθα καὶ τὴν σημερινὴν παράθεσιν τῆς τραπέζης ταύτης. Καὶ ἡ αἴσθησις ἡμῶν αὕτη προκύπτει καὶ ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, συνδεομένη στενῶς μετὰ τῆς παρὰδόσεως τοῦ λαοῦ μας ἀλλὰ καὶ τῶν περισσοτέρων λαῶν τῆς γῆς. Ἀπαντα τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς προσωπικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εὐχάριστα ἢ δυσάρεστα, συνεδέοντο ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, μὲ τὴν παράθεσιν τραπέζης, ἡ ὁποία ἐκτὸς τῆς ὑλικῆς εὐχαριστήσεως εἶχε πάντοτε καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ «μοιράσματος», τῆς μὲν χαρᾶς διὰ νὰ πολλαπλασιάζεται, τῆς δὲ λύπης διὰ νὰ ἀπαλύνεται, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ «χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαίωντων» (Ρωμ. ΙΒ' 15) τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἀλλὰ περὶ τὴν κοινὴν τράπεζαν οὐ μόνον ἐδημιουργήθησαν καὶ ἐκαλλιεργήθησαν αἱ θερμότεραι σχέσεις καὶ οἱ ἐγκαρδιώτεροι δεσμοὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ ἀνεπτύχθησαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὑψηλαὶ φιλοσοφικαὶ ἔννοιαι ἀκόμη

δὲ καὶ θεμελιώδεις ἀρχαὶ λειτουργίας καὶ προόδου κοινωνιῶν, ὡς αὐταὶ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων αἵτινες καταλαμβάνουν ἐξέχουσιν θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Δυσεξαριθμητοὶ τυγχάνουν ὡσαύτως αἱ περὶ πτώσεις αἱ εἰλημμέναι ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὅπου ἡ παράθεσις τραπέζης καὶ μάλιστα δαψιλῆς πρὸς τοὺς φιλοξενουμένους τυγχάνει γεγονὸς ὑψίστης σημασίας μὲ κορυφαίαν περίπτωσιν αὐτὴν τῆς φιλοξενίας τοῦ Ἀβραάμ, ἀποκληθεῖσθαι ἔκτοτε πάσης πλουσίας καὶ λαμπροῦς φιλοξενίας ὡς «Ἀβρααμιαίας», ἀλλὰ καὶ συνδυασθείσης μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν συμφώνως πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν παριστῶσαν κατὰ τὸν ἐναργέστερον καὶ συμβολικώτερον τρόπον τὴν Παναγίαν Τριάδα ἐν τῇ μορφῇ τριῶν θεοειδῶν Ἀγγέλων εὐωχουμένων ἱεροπρεπῶς πέριξ τραπέζης, τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας διακονούντων μετὰ δέους καὶ συστολῆς. Θαυμαστῶς δ' ἐπισημαίνεται ἐν τῇ παραστάσει ταύτῃ ὅτι ἐνῶ ὑπάρχει ἀπεικόνισις τριῶν προσώπων ἐν ταύτῳ ὑποδουλοῦται ἡ βαθύτερα καὶ θεολογικωτέρα ἔννοια τῆς λέξεως «εἰκὼν», ἥτοι ὡς ἀποκάλυψις, φανέρωσις καὶ ὄραμα τῆς ὄντως Ἑνότητος «ὡς Τριάδος ἐν Μονάδι καὶ Μονάδος ἐν Τριάδι».

Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἐπίσης κατ' ἐπανάληψιν συναντᾶται ἡ παράθεσις ἐν εἵδει ἐπισφραγίσεως καὶ ἐπιστεγάσματος χαρμοσύνων τινῶν γεγονότων ὡς ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου εἰς τὸν οἶκον τοῦ στοργικοῦ αὐτοῦ πατρὸς τοῦ καὶ παραγγέλλοντος χάριν τούτου ἐν ἀνεκλαλήτῳ χαρᾷ «...ἐνεγκόντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν» (Λουκ. ΙΕ', 23) καθὼς καὶ ἡ περίπτωσις τοῦ δεσμοφύλακος τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα εἰς τοὺς Φίλιππους ὅστις, ὡς ἠκούσαμεν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σημερινῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς, συγκλονισθεὶς ἐκ τῶν συμβάντων ἐν τῇ φυλακῇ, ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν «καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παρὰ χροῖμα, ἀναγαγόν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκε τραπέζαν, καὶ ἡγαλλίασατο πανοικί...» (Πράξ. ΙΣΤ', 33-34).

Κυρίως ὁμως ἡ παράθεσις τραπέζης προβάλλεται ὡς τύπος καὶ εἰκὼν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἥτις συχνάκις ἐμφανίζεται ὡς «δεῖπνον

μέγα» τοῦ ὁποίου Οἰκοδεσπότης εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὁ ὁποῖος καλεῖ τοὺς πάντας νὰ συμμετάσχουν εἰς αὐτὸ καὶ δηλοῖ ἀπεριφράστως διὰ τοὺς ἀρνούμενους «ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου» (Λουκ. ΙΔ', 16 καὶ 24). Αὐτὸ «τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ» (Αποκ. ΙΘ', 17) μὲ τὴν ἐσχατολογικὴν πλὴρον προέκτασιν καὶ ἐρμηνείαν παρατίθεται διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ τοὺς βιώσαντας κατὰ τὸν ἅγιον θέλημά Του καὶ «ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντας» οἱ ὅποιοι κατὰ τὸν ἀψευδῆ λόγον τοῦ Ἱεροῦ Ἀποκαλυπτοῦ εἶναι οἱ «μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι» (Αποκαλ. ΙΘ', 9).

Κορύφωσιν ὁμως καὶ πεμπτουσίαν τοῦ ὅλου δογματικοῦ καὶ θεολογικοῦ συμβολισμοῦ τῆς ἐκ τῆς παραθέσεως τραπέζης ἐκπηγαζούσης εὐλογίας καὶ χάριτος καὶ πάσης ἀγαθοδορίας ἀποτελεῖ αὐτὴ ἡ παράδοσις τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παραθέσεως τοῦ προσφνέστατα ἀποκληθέντος Μυστικοῦ Δείπνου, διότι κατὰ τὴν φοβερὰν ταύτην νύκτα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς τῆς τραπέζης ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἐφάνερωσε καὶ ἐκκληροδότησεν ἡμῖν τὴν Βασιλείαν Του διὰ τῶν φοβερῶν λόγων: «Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ Πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου» (Λουκ. ΚΒ', 29-30). Ὡς δὲ χαρακτηριστικῶς γράφει ὁ σύγχρονος μέγας Ὁρθόδοξος Θεολόγος π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν: «Στὴν νύκτα τοῦ ἁμαρτωλοῦ τοῦ ὑποδουλωμένου στὴν ἁμαρτία καὶ στὸ θάνατον τοῦ κόσμου ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος φανέρωσε τὸ ὑπερκόσμιον φῶς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὸ αἰώνιον νόημα καὶ τὴν αἰώνια πραγματικότητα αὐτοῦ τοῦ μοναδικοῦ, τοῦ ἀσυγκρίτου γεγονότος ποὺ δὲν ἀνάγεται σὲ κανένα ἄλλο».

Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας,

Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ἐπιθυμοῦμεν ἵνα ὑπογραμμίσωμεν καὶ τονίσωμεν ὅτι ἡ εὐφρόσυνος παράθεσις τῆς σημερινῆς πασχαλίου καὶ ἐορτίου τραπέζης πέραν τῆς πλουσίας ὑλικῆς εὐωχίας, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπιμελῶς ἐμερίμνησεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἅγιος Καθηγούμενος Ἐπίσκοπος

Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, δίδει καὶ αὐτὴν τὴν διὰ -
στασιν τῆς βαθυτέρας, οὐσιαστικωτέρας καὶ πνευ -
ματικωτέρας προσεγγίσεως τῶν πραγμάτων. Διὰ -
στασιν ἣτις κατ' ἀναλογίαν προσφέρει ἀφειδωλεύ -
τως τὰς δωρεὰς τῆς οὐρανίου τραπέζης «τοῦ Συμ -
ποσίου τῆς Πίστεως», ὡς ἤδη ἀνεφέρομεν ἐν τῷ
προομίῳ τῆς ὁμιλίας ἡμῶν, ἀποθησαυρίζαντες
τὴν φράσιν ἐκ τοῦ θεσπεσίου Ἀναστασίμου Κατη -
χητικοῦ Λόγου τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Μυ -
στηρίου δηλονότι τῆς Ἑνότητος, τῆς Κοινωνίας
καὶ τῆς Ἀγάπης.

Ἡ κοινὴ λοιπὸν αὕτη Σύναξις ἐν τῇ Τραπεζῇ
ταύτῃ τῶν Προκαθημένων δύο ἀδελφῶν Ἐκκλη -
σιῶν μετὰ τῶν Σεβασμίων Συνοδειῶν Αὐτῶν, ἐν
συνεχείᾳ τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως πέριξ τῆς
Λειτουργικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς παρατεθείσης
πνευματικῆς εὐωχίας, δίδει τὸ μήνυμα τῆς «ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ» ἐνότητος ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῇ
πράξει εἰς μίαν ἐποχὴν διασπάσεως καὶ ἐντὸς ἐνὸς
κόσμου σπαρασσομένου ἐκ τῶν ποικίλων αἰρέσε -
ων καὶ διαιρέσεων, ὅπου πόλεμοι καὶ ἀκοαὶ πολέ -
μων κυριαρχοῦν, οἱ δὲ πλέον ἱεροὶ θεσμοὶ ὡς τοῦ
γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας διαταράσσονται καὶ
κλυδωνίζονται.

Δίδει τὸ δῶρον τῆς κοινωνίας «ἐν Ἀγίῳ Πνεύ -
ματι» ἐν μέσῳ μιᾶς κοινωνίας ἀκοινωνήτου καὶ
ἀλλοτριωμένης, βιούσης ἐντόνως τὴν, κατ' ἀντίθε -
σιν τῆς εἰς ἄλλην ὁμιλίαν ἡμῶν ἀναφερθείσης κοι -
νωνίας τῆς ἐρήμου, ἐρημίας τοῦ κόσμου, ἣτις ὁδη -
γεῖ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον εἰς τὰ παντὸς εἶδους
σωματικά, πνευματικά καὶ ψυχικά ἀδιέξοδα.

Δίδει τέλος τὴν εὐλογίαν τῆς «ἀγάπης τοῦ
Θεοῦ καὶ Πατρὸς» εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ μέγεθος καὶ
μεγαλεῖον, τῆς γνησίας καὶ ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης
τῆς προσφερομένης πρὸς πάντα ἄνθρωπον ἢ προ -
τιμήσεων ἢ συμφερόντων, τῆς ἀγάπης ταύτης ἕως
θυσίας ἐκδηλουμένης κατὰ τρόπον μυστικὸν καὶ
μοναδικὸν ἐν μέσῳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς
δόξαν τοῦ Ἀγίου Δομήτορος Αὐτῆς.

Μακαριώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφε καὶ συλλειτουργ -
γέ,

Ἐν τῇ βαθυτάτῃ πεποιθήσει ὅτι πάντες ἡμεῖς
«οἱ κύκλῳ τῆς τραπέζης» εὐρισκόμενοι βιοῦμεν
εἰλικρινῶς καὶ ἀνυποκριτῶς ὡς τοιαύτας τὰς σχέ -

σεις τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς σχέσεις δη -
λονότι εἰλικρινοῦς καὶ γνησίας ἀγάπης, ἀρρήκτου
καὶ ἀταλαντεύτου ἐνότητος καὶ ἐν πνεύματι Ἀγίῳ
κοινωνίας, ὑψοῦμεν τὸ ποτήριον καὶ εὐχόμεθα
ὅπως τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ λίαν πε -
φιλημένης Μακαριότητος ὧσιν ὡς πλείστα, εἰρη -
νικά καὶ πανόλβια καὶ ὅπως ὁ Ἀναστὰς Κύριος
ἡμῶν εὐλογῇ τὴν κατ' Ἀλεξάνδρειαν καὶ πᾶσαν
Ἀφρικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ εὐσεβὲς ποίμνιον
Ὑμῶν, δωρούμενος αὐτῷ «πάντα τὰ ἐγκόσμια καὶ
ὑπερκόσμια ἀγαθὰ Του».

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Πατριάρχης Ἀλεξαν -
δρείας ὑπογράμμισε τὴν ἀγάπη μετὰ τῶν δύο
Ἐκκλησιῶν, πὺν συνεχίζεται μετὰ τὴν παράθεση τῆς
τράπεζας αὐτῆς:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πά -
σης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε,

Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Ἅγιε ἡγούμενε,

Πατέρες, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ παρούσα συνεστίαση ἀποτελεῖ τὴν ἐπιβεβαί -
ωση, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, τῆς ἀγαπητικῆς σχέσε -
ως πὺν διέπει τίς δύο Ἐκκλησίες Ἀλεξανδρείας
καὶ Ἑλλάδος. Ἀποτελεῖ ἐπὶ πλέον ἀκόμη μιὰ ἀπό -
δειξη τῆς διαχρονικῆς προσφορᾶς τῆς Ἑλλαδικῆς
Ἐκκλησίας πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Ἀγίου Μάρκου.
Πλούσια τὰ ἐλέη τοῦ Κυρίου στὴν προσφερόμενη
τράπεζα, πλούσια καὶ ἡ βοήθεια πὺν προσφέρει ἡ
Ἐκκλησία σας στὸ θεοφιλὲς ἔργο τοῦ Πατριαρχεί -
ου μας.

Τίς ἡμέρες τοῦτες ἔχουμε, ἡ Μετριότητά μου
καὶ τὰ μέλη τῆς τιμίας συνοδείας μου, διαπιστώ -
σει, μᾶλλον βεβαιώσει, τὴν ἀγάπη σας. Ἡμεγάθυ -
μη ὑποδοχὴ καὶ ἡ ζεστὴ φιλοξενία πὺν μᾶς ἐπιφν -
λάξατε θὰ μᾶς συνοδεύουν στίς δυσκολίες τῆς
ἀφρικανικῆς γῆς, ἡ θύμησή σας δὲ θὰ μᾶς παρέχει
κουφισμὸ στίς δυσκολίες τῶν καιρῶν. Θεωροῦμε
τὴν ἀμοιβαία ἐπικοινωνία τῶν Ἐπισκόπων τῆς
Ἐκκλησίας, ὡς ἔργον τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ καὶ
προσενχόμεθα γιὰ τὸ ἀδιάκοπο καὶ γόνιμο τῆς
συνεχίσεως αὐτῆς στὸ μέλλον. Διότι τοιοῦτοτρό -
πως θερμαίνεται ἡ ἀγάπη καὶ προάγεται ἡ ἐνότης
τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ ἀγάπη σας, ἅγιοι ἀδελφοί, δὲν ἔχει νὰ κάνει

μὲ τὸν συναισθηματικὸ κόσμον, στὸν ὅποιο τὸ Ἐγὼ κυριαρχεῖ. Ἀντιθέτως, πρόκειται περὶ τῆς ἀσκη-
τικῆς ἀγάπης, στὴν ὁποία προτεραιότητα κατέχει
ἡ ἀπέκδυση τοῦ ἑαυτοῦ, ἡ ἔξοδος ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ
καὶ ἡ πορεία πρὸς τὴ συνάντηση τοῦ ἄλλου. Πρό-
κειται δηλαδὴ περὶ μιᾶς προσφορᾶς ἄνευ ὁρων
καὶ ὁρίων. Διότι ἡ προσφορά σας δὲν ἀπενθύνε-
ται σὲ συγκεκριμένα πρόσωπα ἀρχιερέων, ἀλλὰ
στὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, στὸν πιστὸ πὺν προσ-
παθεῖ μέσα ἀπὸ μυριάδες προβλήματα νὰ γνωρί-
σει βαθύτερα τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν βιώσει
καὶ νὰ σωθεῖ. Γιὰ τὸν λόγο δὲ τοῦτο ἡ προσφορά
σας καθίσταται ἀκόμη μεγαλύτερη. Διότι ἀποσκο-
πεῖ στὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου μιᾶς
ἀδελφῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀγάπη σας ἀποβλέπει στὸν Θεὸ
οὐσιαστικά, δὲν εἶναι ἐσωτερικὴ, ἀνθρώπινη, εἶναι
θεία, ἄνωθεν καταβαίνουσα. Δὲν προέρχεται ἀπὸ
διανοητικὴ κίνηση, ἀλλὰ διαχέεται αὐθορμήτως,
ἀφοῦ οὐσιαστικά ἡ πηγὴ τῆς βρίσκεται στὸν Κύ-
ριο. Εἰκόνες Θεοῦ εἴμαστε, ἅγιοι ἀδελφοί. Σν-
νεπῶς, μπορούμε νὰ εἴμαστε ἀγάπη, καὶ ὅχι
ἀπλῶς νὰ ἔχουμε ἀγάπη. Στὸν σημερινὸ κόσμον, ὁ
ὅποιος σκοτίζεται ἀπὸ τὴ φιλαντία, ἡ προσφορά
σας πρὸς τὴν Ἀλεξανδρινὴ Ἐκκλησία, ἅγιοι ἀδελ-
φοί, ἀποτελεῖ πρότυπο ζωῆς ἐνώπιον τῶν προκλή-
σεων τῆς τρίτης χιλιετίας.

Εὐχόμεθα, ὑψώνοντες τὸ κύπελλο τοῦτο, ὁ Κύ-
ριος νὰ σᾶς ἐνδυναμώνει, ἐπ' ἀγαθῶ καὶ ὠφελείᾳ
τῆς Ἐκκλησίας του. Ἀμήν.

Μετὰ ὁ Πατριάρχης παρασημοφόρησε τὸν
Ἀρχιεπίσκοπο μὲ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἁγίου
Μάρκου καὶ στὴ συνέχεια μετέβη στὴν Ἱ. Πα-
τριαρχικὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου στὸν Γαρ-
γηττό, πὺν ἀποτελεῖ μετόχι τοῦ Πατριαρχείου
Ἀλεξανδρείας. Προσφωνώντας τὴν Καθηγουμένη
ἡ Α.Θ.Μ. ἐξῆρε πάλι τὴ σημασία τοῦ ὁρθόδοξου
μοναχισμοῦ.

Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας

Τὴν ἐπομένη, Δευτέρα 21 Μαΐου, ἑορτὴ τῶν
Ἁγίων Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἡ
Α.Θ.Μ. προεξῆρχε τῆς Θείας Λειτουργίας στὸν
πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Κωνσταντίνου
Ὁμονοίας, μὲ τὴ συμμετοχὴ Μητροπολιτῶν καὶ

Ἱεραρχῶν, ἐνῶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστό-
δουλος συμπροσευχόταν στὸ ἱερὸ βῆμα. Ὁ Πα-
τριάρχης κηρύσσοντας τὸν Θεῖο Λόγον ἐξῆρε τὴν
προσφορὰ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου στὴν
ἐδραίωση τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ στὶς σχέ-
σεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας πὺν πρέπει νὰ
ἀλληλοπεριχωροῦνται. Ὅπως εἶπε:

... Δυστυχῶς, φθάσαμε στὸ σημεῖο σήμερον, σὲ
χριστιανικὰ κράτη, νὰ κάνουμε λόγο γιὰ σχέσεις
Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, γιὰ σχέσεις πνευμα-
τικῆς καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας. Σὰν νὰ πρόκειται
γιὰ δύο τελείως χωριστὰ μεγέθη, ἐνῶ δὲν θὰ ἔπρε-
πε.

Στὴν ὁρθόδοξη παράδοση πνευματικὸ καὶ κο-
σμικὸ συνυπάρχουν, ἀλληλοπεριχωροῦνται, καὶ
φυσικὰ τὸ πνευματικὸ ἔχει προτεραιότητα, χωρὶς
βέβαια νὰ ἐξαφανίζει τὸ κοσμικόν. Ἡ παύλειος δι-
δασκαλία περὶ τῆς προελεύσεως τῆς κοσμικῆς
ἐξουσίας ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀξιοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Μέ-
γα Κωνσταντῖνον μὲ τὸν καλύτερον τρόπο. Ἡ Νέα
Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἐμποτίσθηκε ἀπὸ τὴν κα-
ταστατικὴ συνεργία πνευματικοῦ καὶ κοσμικοῦ
καὶ ἄρχισε νὰ ἐργάζεται μὲ τὰ μέσα πὺν διέθετε,
στὰ ὅριά της, γιὰ τὴν πραγμάτωση τῆς χριστια-
νικῆς οἰκουμένης. Τὸ ὄραμα τῆς χριστιανικῆς
οἰκουμένης συνῆδε πλήρως πρὸς τὴν ἐντολὴ τοῦ
Κυρίου γιὰ τὴ διάδοση τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύμα-
τος ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην, μὲ εἰρηνικὰ φυσικὰ μέσα.
Ἔτσι, ἀπὸ τὸν Μεγάλον Κωνσταντῖνον καὶ ἐντεῦθεν
ἔχουμε μιὰ καταστατικὴ συνεργασία τῶν δύο φο-
ρέων γιὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύ-
ματος. Καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι παρετηρήθησαν
ἐκτροπές. Οἱ καιρικὲς ὑπερβολὲς ὅμως τῆς πεπτω-
κνῆας ἀνθρώπινης φύσεως δὲν μπορούν νὰ ὀδη-
γήσουν στὸν ἐκμανλισμὸ τῆς μακραίωνης ἐλληνο-
χριστιανικῆς βυζαντινῆς παραδόσεως.

Δυστυχῶς, ὡς μὴ ὠφέλε, ὁ ἄθρησκος δυτικοευ-
ρωπαϊκὸς Διαφωτισμὸς, μὲ τὰ κηρύγματά του
περὶ ἄθρησκον λαϊκὸν κράτους, μεταφνεύθηκε
αὐτούσιος στὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολήν, ἡ ὁποία δὲν
γνώρισε ποτὲ τὸν ἄκρατον παποκαίσαρισμό, δὲν
γνώρισε ποτὲ τὸν συμφυρμὸ Ἐκκλησίας καὶ φραγ-
κικοῦ κράτους, δὲν γνώρισε τὴν καταδυνάστευση
τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπινου σώ-
ματος ἀπὸ τὴν ἀνεπίτρεπτη κυριαρχία ἐνός

έσφαλμένον άντεκκλησιαστικοῦ ὑπερβατικῆς ἀποχρώσεως κρατικοῦ μοντέλλον. Ἡ Ἀνατολή κατεβάξει, ἃς μοῦ ἐπιτραπεί ἡ ἔκφραση, τὸν οὐρανὸ στὴ γῆ, προκειμένου νὰ ἀπαλύνει τὸν πόνο τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, γιατί τὸ πρωταρχικὸ μέλημα τοῦ διακόνου τοῦ Κυρίου εἶναι νὰ σώσει τὴν ψυχὴ τοῦ πιστοῦ λαοῦ του. Οἱ περὶ ἱερωσύνης λόγοι τοῦ Χρυσοστόμου ὑπῆρξαν πάντα στὴν Ἀνατολὴ ἀγαπητὸ ἀνάγνωσμα.

Ἡ εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸ χριστιανικὴ Ἑλλάδα, πρέπει τῇ μέρᾳ τούτῃ νὰ ἀναλογίζεται τὴ μεγάλη εὐεργεσία τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του Ἑλένης. Ὅλοι μαζί, κληρὸς, λαός, ἀρχές καὶ ἔξουσies τοῦ κόσμου τούτου, πρέπει νὰ ἀπεργάζονται τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ μεγαλεῖο δηλαδὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὅραμα ὅλων πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ἀνανεωμένη Αὐτοκρατορία τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ὄχι ἡ παραπαίουσα Ρώμη τῆς εἰδωλολατρικῆς ἀνθρωπικότητος. Ἄλλος κόσμος ἐκεῖνοι, ἄλλος κόσμος ἐμεῖς. Ἄς μὴν εὐτελίζουμε τίς ἀξίες μας στὸ ὄνομα τῆς παραπαίουσας πλέον παγκοσμοποίησης. Ἐμεῖς, ἔχουμε ὁδὸ γό. Τὸ σωτηριῶδες μῆνυμα τοῦ Σταυροῦ. Τῆς νίκης τῆς ζωῆς ἐπὶ τοῦ θανάτου. «Κωνσταντῖνος σήμερον, σὺν τῇ μητρὶ τῇ Ἑλένῃ, τὸν Σταυρὸν ἐκφαίνουσι, τὸ πανσεβάσμιον ξύλον, πάντων μὲν τῶν Ἰουδαίων αἰσχύνῃ ὄντα, ὅπλον δὲ πιστῶν ἀνάκτων κατ' ἐναντίων· δι' ἡμᾶς γὰρ ἀνεδείχθη, σημεῖον μέγα, καὶ ἐν πολέμοις φοικτόν».

Στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν

Κατόπιν ἡ Α.Θ.Μ., συνοδευομένη ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, μετέβη στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου τὸν προσφώνησε ὁ Κοσμήτωρ Καθηγητὴς κ. Χρῆστος Σπ. Βούλγαρης ἐπισημαίνοντας τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπῆρξε ἀπόφοιτός της. Μεταξὺ ἄλλων ὁ κ. Βούλγαρης εἶπε:

... Χαίρει καὶ ἀγάλλεται τὰ μέγιστα ὁ τῶν Θεολόγων Χορὸς τῆς περικλύττου ταύτης Σχολῆς καὶ σύνολον τὸ Ἑθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον, διὰ τὴν μεγάλην ταύτην τιμὴν, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν θεοφιλῆς παρουσία τῆς Ὑμετέρας Θεοτάτης Μακαριότητος παρέχει καὶ αὐθις τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀναπολήσωμεν τό τε

ὕψος τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ βάρος τῆς εὐθύνης, ἅτινα ἡ Ἐκκλησία ἐναπέθεσεν εἰς Ὑμᾶς, τ.ἔ. τὴν εὐθύνην τῆς θεοφιλοῦς διαπομιάνσεως τῶν Λαῶν τῆς ἀχανοῦς Ἀφρικανικῆς Ἡπείρου, τῆς ὀρθοτομήσεως τοῦ λόγου τῆς ἀποστολικῆς ἀληθείας, τῆς διασφαλίσεως τοῦ ἀπαρασαλεύτου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καὶ ταυτότητος, τῆς διατηρήσεως ἀκοιμήτου τῆς κανδήλας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Παράδοσεως, τοῦ Προστάτου τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων καὶ τῶν πολλαπλῶς χειμαζομένων ἀδελφῶν. Ἡ καθ' ἡμᾶς Θεολογικὴ Σχολὴ ἔχει πλήρη συνείδησιν τῆς διὰ τῶν λόγων τούτων ἀμύδρως ἐκφραζομένης πραγματικότητος, πάντες δὲ οἱ ἐν Αὐτῇ διακονοῦντες ἔταξαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν μετάδοσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς Πίστεως καὶ τῶν ἀξιῶν καὶ βιωμάτων τούτων εἰς τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς χρυσῆς νεολαίας τῆς Πατρίδος, τὸ ὅποῖον κατὰ χιλιάδας πυκνώνει τὰς τάξεις της.

Εὐθὺς ἀμέσως τὸν λόγο ἔλαβε ἡ Α.Θ.Μ. τονίζοντας τοὺς δεσμοὺς τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας μὲ τὴ Σχολὴ σὲ μιὰ πορεία ἀμφίδρομη. Μεταξὺ ἄλλων εἶπε:

... Ἡ πορεία τοῦ χρόνου, στὰ πλαίσια τοῦ θείου σχεδίου γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἔφερε τὴν Ἀλεξάνδρεια στὴν ὑλικὴ ἀφάνεια. Τὸ πνεῦμα της, ὅμως, ἡ πλούσια πνευματικὴ παράδοσὶς της, μεταλαμπαδεύθηκαν καὶ ἀναπτύχθηκαν περαιτέρω. Ἀλλὰ κέντρα γνώρισαν σημαντικὴ ἀνάπτυξη. Ἡ Κωνσταντινούπολις ἔλαμψε ἐπὶ αἰῶνες. Στὴ νεώτερη ἐποχῇ, μετὰ ἀπὸ πολλὰ, μακρόχρονα καὶ ὀδυνηρὰ συχνὰ ἀνακατατάξεις, ἡ Ἀθήνα, ἐνδοξὴ κάποτε, ἀσημὴ ἀκολούθως ἐπὶ αἰῶνες, βρίσκεται στὸ κέντρο καὶ τὴν πρωτοπορίαν τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας, τίς τελευταῖες δὲ δύο δεκαετίες ἀξιόλογο ἔργο παρουσιάζει καὶ ἡ Θεσσαλονίκη.

Ἔτσι, ἂν καὶ τὰ μεγάλα πρωτογενῆ κέντρα τῆς μακροαίωνης ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως εὐρίσκονται στὰ ὄρια παλαιφάτων ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, τὰ ὅποια διέρχονται φάση ἀριθμητικῆς μειώσεως, τὸ σημερινὸ κέντρο τῆς ὀρθόδοξης πνευματικῆς παραγωγῆς εὐρίσκεται στὸν ἑλλαδικὸν χώρο. Τοῦτο δὲν θὰ πρέπει νὰ ξεγίζει, ἀφοῦ οἱ διαστάσεις τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου στὴν ὀρθόδοξη παράδοση ὑποτάσσονται στὸ

ὑπερτοπικὸ καὶ ὑπέρχρονο σωτηριῶδες σχέδιο τῆς θείας Πρόνοιας.

Τὴν ἐκδήλωση παρακολούθησαν οἱ Καθηγητὲς καὶ πολλοὶ φοιτητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἀκολούθησε ἡ μετάβαση τοῦ Πατριάρχου στὴν Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Ἰωάννη Καρέα, ὅπου ἐψάλη Δοξολογία γιὰ τὴν ἄφιξη τῆς Α.Θ.Μ. καὶ ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης Σεβ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ τὸν προσφώνησε χαρακτηρίζοντάς τον ὡς τὸν «Πατριάρχη τῆς Ἱεραποστολῆς» καὶ τονίζοντας τὸν δεσμό τῆς Ἱ. Μονῆς μὲ τὶς ἱεραποστολικὲς Μητροπόλεις τοῦ Πατριαρχείου:

*Καὶ τοῦτο τὸ πράττομε, διότι τὴν Ἱερὰ Μονή μας καὶ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας καὶ ἰδιαίτε-
ρως τὶς ἱεραποστολικὲς Μητροπόλεις του, συνδέει ἡ διακονία τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἀφρικανῶν.*

*Ἡ Ἀδελφότης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπὶ τρια-
κονταετία καὶ πλέον διακονεῖ τὸ ἔργο τῆς ἱεραπο-
στολῆς τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τὸν λόγο τοῦ Ἀναστάσιου Κυρίου, ὃν παρέδωκε σὲ μᾶς ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς Μάρκος, ὁ θεμελιωτὴς καὶ προστάτης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. «Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει» (Μάρκ. ιστ' 15).*

*Χαιρετίζουμε τὴν παρουσία σας καὶ τὴν ἔλευσίν σας ἐδῶ μὲ τὸ τοῦ Ἡσαΐου. «Πόσο ὠραῖα εἶναι τὰ πόδια ἐπάνω στὰ βουνὰ ἐκείνου πὺν εὐαγγελίζε-
ται, ἐκείνου πὺν κηρύττει εἰρήνη! Ἐκείνου πὺν εὐαγγελίζεται ἀγαθὰ, ἐκείνου πὺν κηρύττει σωτη-
ρία! Ἐκείνου πὺν λέει στὸ λαό: Ὁ Θεὸς σου βασι-
λεύει» (Ἠσ. νβ' 7).*

Ὁ Πατριάρχης ἀντιφώνησε πατρικά. Τὸ ἀπόγευμα μετέβη στὴν Ἱ. Μονὴ Νταοῦ Πεντέλης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὅπου ἐπίσης ἐψάλη Δοξολογία γιὰ τὴν ἄφιξή του καὶ καλωσόρισε ἡ Καθηγουμένη μοναχὴ Στυλιανή. Στὴν ἀντιφώνησή της ἡ Α.Θ.Μ. μίλησε μὲ ἀγάπη καὶ ἐκτίμηση γιὰ τὸ ἔργο τῆς Ἱ. Μονῆς:

*... Ἄν καὶ γνώρισε τὴν καταστροφικὴ μανία τῶν Σταυροφόρων τοῦ 12ου αἰῶνα, ἐν τούτοις, συνέχισε νὰ ἀποτελεῖ τὸ καταφύγιο ψυχῶν. Μο-
λονότι ἡ παρουσία τῆς γυναικείας Μονῆς ἀριθμοῖ λίγες μόνο δεκαετίες τὸ ἐπιτελούμενο ἔργο ἀπὸ τὴν ἀδελφὴ Στυλιανὴ καὶ τὶς ἀδελφές εἶναι μονα-
δικό. Γνωρίζω καὶ μὲ ἱκανοποίηση μνημονεύω τὸ*

*ὑψηλὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο συνόλου σχεδὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐδῶ διαβιουσῶν μοναστριῶν. Ἡ κο-
σμικὴ σοφία, ἡ γνώση, διακονεῖ τὴν πίστη στὸν Θεό. Ἡ καλλιέργεια τῆς διάνοιας ἐνσωματώνεται στὰ διακονήματα τῆς Μονῆς καὶ συνεπικουρεῖ στὴν ἄνοδο τῆς κλίματος πρὸς τὴν θεὰ τῶν ἀκτί-
στων θείων ἐνεργειῶν. Δὲν συναντᾷ κανεὶς εὐκο-
λα τὸν γόνιμο καὶ κατὰ Χριστὸν συνδυασμὸ πί-
στης καὶ γνώσης. Στὴ σημερινὴ δὲ δύσκολη ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου ὑφίστα-
ται πνευματικὴ διαστρέβλωση, εἶναι ἀπαραίτητο οἱ Μοναχοί, οἱ κουφίζοντες τὸν πόνο τῆς ἀνθρώ-
πινης ψυχῆς, νὰ γνωρίζουν τὴν κοσμικὴ σοφία, τὶς συντελούμενες ἐξελίξεις, ὥστε σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν παραδοσιακὴ μοναστικὴ ἀπλότητα, μὲ τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας, μὲ τὴν ἄδολη ἀγάπη τους, νὰ προσφέρουν λόγο καὶ ἔργο οἰκοδομῆς.*

Στὸ παρελθόν, τὸ 1680, 179 Πατέρες τῆς ἀνδρώας κάποτε Μονῆς, μαρτύρησαν γιὰ τὴν πί-
στη τους. Οἱ ἄπιστοι Ἀγαρηνοὶ δὲν κατάφεραν νὰ ἀλώσουν παρὰ μόνο τὸ φθαρτὸ σῶμα τους. Σεῖς, μὲ τὴ μεσιτεία τους, νὰ ἀντλεῖται δύναμη ἀπὸ τὸ παρὰδειγμὰ τους καὶ νὰ δίδετε καθημερινὰ μαρ-
τυρία πίστεως παντὶ τῷ αἰτοῦντι.

Στὴ συνέχεια ὁ Πατριάρχης μαζί μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο πὺν τὸν συνόδευε παρακάθησαν στὴ μοναστηριακὴ Τράπεζα.

Στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς

Τὸ πρωῒνὸ τῆς Τρίτης 22 Μαΐου ἦταν ἀφιερωμένο σὲ ἐπισκέψεις τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο καὶ σὲ πολιτειακούς παράγοντες, μεταξὺ τῶν ὁποίων στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Ἀπ. Κακλαμάνη, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴν ἀμέριστη ὑποστήριξη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου στὸ ἔργο πὺν ἐπιτελεῖται στὴν Ἀφρικὴ ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, τὸ ὁποῖο ἔχει κατακτήσει ἀναβαθμισμένο ρόλο στὴν περιοχή.

Ὁ κ. Κακλαμάνης ἐξήρε τὴν προσωπικότητα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ ὑπογράμμισε τὴ μεγάλη πνευματικὴ του ἐμβέλεια, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐαισθησία του στὰ ἐθνικά μας θέματα, λόγω καὶ τῆς κυπριακῆς καταγωγῆς του. Χαρακτηρίζοντάς τον «ἀγωνιστὴ τῆς Ὁρθοδοξίας», ἀναφέρθηκε

στο ἔργο του «στή μαρτυρική ἡπειρο τῆς Ἀφρικής, ὅπου ἡ Ὁρθοδοξία διαδραματίζει ὄχι μόνο πνευματικό, ἀλλὰ ἐπίσης ἀνθρωπιστικό καὶ πολιτιστικό ρόλο». Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τόνισε ὅτι «ἐκεῖ ὅπου ἑκατομμύρια συνανθρώπων μας πλῆθονται ἀπὸ λιμὸ καὶ κάθε μορφῆς ἀσθένειες καὶ ἓνα μεγάλο κομμάτι τῆς ἀνθρωπότητας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀντικείμενο οἰκονομικῆς καὶ κάθε ἄλλης μορφῆς ἐκμετάλλευσης ἀπὸ τὸν λεγόμενο πολιτισμένο κόσμο, πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ δυνατότητα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴ μεγάλη πνευματική καὶ ἀνθρωπιστική του ἀποστολή, πὺν συνδέεται μὲ τὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ στηρίζεται στὶς πανανθρώπινες ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Ὁ κ. Κακλαμάνης ἐπισήμανε ὅτι ἡ ἀνάγκη στήριξης τοῦ Πατριαρχείου «δὲν ἀφορᾷ μόνο δημόσιους φορεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖο συσσωρεύουν ποικιλοτρόπως πλοῦτο, τὸν ὁποῖο δαπανοῦν σὲ χορηγίες προβολῆς. Ἀσφαλῶς σὲ μιὰ τέτοια περὶπτωση, δὲν θὰ ὑπάρξει ὁ θόρυβος, οὔτε τὰ φλάς καὶ οἱ ἰλοστρασιὸν φωτογραφίες στὰ διάφορα ἐντυπα, ἀλλὰ ἴσως ἔτσι ν' ἀνοίξει κάποιο παράθυρο στὴν ψυχὴ τους καὶ νὰ δοῦν ὅτι πέρα ἀπὸ τὸ χρῆμα ὑπάρχουν κάποιες πνευματικὲς ἀξίες στὴν ἐποχὴ μας. Ἀξίες τίς ὁποῖες ὑπηρετεῖ ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ὁρθοδοξία καὶ στὴ συγκεκριμένη περίπτωσι, σ' αὐτὴν τὴ βασανισμένη ἡπειρο τῆς Ἀφρικής, τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας».

Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀναφέρθηκε στὸ πρόβλημα τῆς συρρίκνωσης τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Ἀφρική καὶ κυρίως στὸ Κάιρο καὶ τὴν Ἀλεξάνδρεια, πὺν ἔδινε τὴ δυνατότητα ἰδίων οἰκονομικῶν μέσων. Καὶ ὑπογράμμισε: «Σήμερα οἱ ὄροι ἔχουν ἀντιστραφεῖ. Εὐτυχῶς πὺν μᾶς συμπαρίσταται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν ἀπόσπαση ἱερέων καὶ τὴν ἐν γένει βοήθεια στὸ ἱεραποστολικό μας ἔργο. Ἀρωγός μας, βέβαια, εἶναι πάντοτε στὰ μέτρα τῶν δυνατοτήτων της καὶ ἡ ἐκάστοτε Κυβέρνηση τῆς Ἑλλάδος. Χθὲς ἐπισκέφθηκα τὸν Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως καὶ μοῦ ὑπέσχεθη ὅτι θὰ στηρίξει τὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἀφρικανική ἡπειρο σὲ τακτὰ διαστήματα, παρέχοντας οἰκονομικὴ ἐνίσχυση. Συμπαραστάτης στὴν προσπάθεια αὐτὴ θὰ εἶναι καὶ ὁ Πρόε-

δρος τῆς Βουλῆς».

Τὸ μεσημέρι παρέθεσε στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Γρηγόρης Νιώτης, ἀρμόδιος γιὰ θέματα Ἐκκλησιῶν. Ἀνταλλάχθηκαν ἐγκάρδιες προπώσεις μεταξὺ κ. Νιώτη καὶ τοῦ Μακ. κ. Πέτρου, ὁ ὁποῖος μεταξὺ ἄλλων εἶπε:

... Ἡ πατρίδα γιὰ τὸν Ἑλληνισμό, κύριε Ὑπουργέ, εἶναι ἔννοια ὑπερτοπική καὶ ὑπερχρονική. Ἔχει βέβαια νοητικὴ ἀναφορὰ σὲ συγκεκριμένο χῶρο, ὅμως, ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ εἶναι πάντοτε ἱκανὴ νὰ δημιουργήσῃ νέες ἐστίες, ἀφοῦ τὸ κυρίαρχο μέγεθος πὺν χαρακτηρίζει κάθε βῆμα εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτισμικὴ σύνδεση μὲ τὸ Κέντρο».

Τὸ βράδυ ἡ Α.Θ.Μ. παρέθεσε ἐπίσημο δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, παρουσίᾳ ἐκλεκτῶν συνδαιτυμόνων, στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλῃ Βρετανία». Μεταξὺ τῶν δύο Προκαθημένων ἀνταλλάχθηκαν θερμὲς προπώσεις. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος τόνισε τὰ ἐξῆς γιὰ τίς σχέσεις ἀγάπης μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν:

... Αἰσθανόμεθα ὅμως ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην ὅπως ἀποδώσωμεν καὶ Ὑμῖν, περισπούδαστε ἅγιο ἀδελφέ, τὴν ὀφειλομένην εὐχαριστίαν διὰ τὰ ἐγκάρδια αἰσθήματα καὶ τοὺς θερμοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους ἀπηνθύνετε πρὸς τὴν Μετριότητα ἡμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος τούτου ὑπενθυμίζοντος ἡμῖν τὰς πρωτοχριστιανικὰς ἀγάπας, διότι ἐν ἀδελφικῇ ὄντως ἀγάπῃ παρατίθεται.

Οὐ μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρουσίας τραπέζης ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεως τῆς Ὑμετέρας πεφιλημένης Μακαριότητος αἰσθανόμεθα ἐντόνως ὅτι ἡ ἀγάπη αὕτη κυριαρχεῖ εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦτο διότι συνδεόμεθα οὐ μόνον διὰ τῆς κοινῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν κοινῶν ἀγώνων καὶ ἀγωνιῶν, τῶν ἀναλόγων καὶ ἀντιστοίχων δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων, τῶν αὐτῶν πολιτιστικῶν παραδόσεων, καὶ τῆς σφοδρᾶς ἐπιθυμίας διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐκπλήρωσιν τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς μαρτυρίας εἰς «πάντα τὰ Ἔθνη» καὶ τὴν διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν

τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστωσης ἡμῶν καθ' ἅπασαν τὴν Οἰκουμένην.

Στὴ Δῆμο Ἀθηναίων

Τὴν Τετάρτη 23 Μαΐου, στίς 11 π.μ., ἡ Α.Θ.Μ. ἐπισκέφθηκε στὸ Δημαρχιακὸ Μέγαρο ἐπὶ τῆς πλατείας Κοτζιά τὸν Δήμαρχο Ἀθηναίων κ. Δημ. Ἀβραμόπουλο, πὺν τοῦ ἐπέδωσε τὸ χρυσὸ μετάλλιο τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Προσφωνώντας τὸν Πατριάρχη ὁ Δήμαρχος εἶπε μεταξὺ ἄλλων γιὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο του:

Οἱ προσδοκίαι ὄλων στὸ πρόσωπο τοῦ Πατριάρχου Πέτρου δικαίωθηκαν, ἀπὸ τὸ ἐξαιρετικὸ ἔργο πὺν στὰ 4 μόλις πρῶτα χρόνια τῆς θητείας του παρουσίασε. Τόσο στὸν ἐκκλησιαστικόν, ὅσο καὶ στὸν ἐθνικόν τομέα. Ἐφρόντισε μὲ μόχθο τὴν ἀνοικοδόμηση τοῦ νέου Πατριαρχικοῦ Μεγάρου Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σάββα, τοῦ Πατριαρχικοῦ Μεγάρου Καΐρου καὶ τοῦ νέου Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Γεωργίου Παλαιῶν Καΐρου.

Ἐπιτρεῖ μὲ συνεχεῖς ἐπισκέψεις καὶ φροντίζει γιὰ τὴν καλὴ διοίκηση, τὴν ἀνάπτυξη τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἀρωγὴ πρὸς κλῆρο καὶ λαὸ ὄλων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Θρόνου. Ἀκόμη φρόντισε γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση ἱατρείων, ὀρφανοτροφείων καὶ ἄλλων ἰδρυμάτων.

Σημαντικὸ ὅμως εἶναι τὸ ἔργο του ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπροσώπηση τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ διεκκλησιαστικὰ συνέδρια διεθνῶς.

Ὁ Πατριάρχης Πέτρος φυλάει μετερίζια τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν ἱστορικὴ ἐλληνικὴ πόλη τῆς Ἀλεξανδρείας, μέσα στὸν φίλο Αἰγυπτιακὸ λαόν, ποιμαίνοντας ἓνα ποίμνιο πὺν δὲν περιορίζεται στὴν θανάσιμα Ἀλεξανδρινὴ Ἑλληνικὴ Κοινότητα πὺν συνεχίζει τὴν παράδοση 24 αἰώνων ἐλληνικῆς παρουσίας στὴν Αἴγυπτο.

Ἀντιφωνώντας ὁ Πατριάρχης εἶπε μεταξὺ ἄλλων γιὰ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν προσεχὴ διοργάνωση σ' αὐτὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων:

Μία σύγχρονη πόλη, πιστὴ στὰ ιδεώδη τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας, ἀναπτύσσουσα τοὺς πολιτιστικὸς θεσμοὺς τῆς κλασικῆς ἐποχῆς, μὲ κυρίαρχο πλέον μέγεθος τὴ σύζευξη τοῦ ἑλληνοῦ -

θοδόξου πνεύματος, ἐτοιμάζεται νὰ διοργανώσει τὸ κορυφαῖο πολιτιστικὸ γεγονός τῆς παγκόσμιας κοινότητος. Βέβαια, τὸ μοναδικὸ αὐτὸ πολιτιστικὸ γεγονός γνώρισε μέχρι τὸ πρόσφατο παρελθὸν μία δραματικὴ παρακμὴ ἀναφορικῶς πρὸς τὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενό του. Κάθε τι μεγάλο καὶ ὑψηλὸ θυσιάσθηκε στὸν βωμὸ τοῦ κέρδους καὶ τῆς προβολῆς. Ἀκόμη καὶ ἡ νίκη ἔγινε αὐτοσκοπός, ὅχι μέσο γιὰ τὴν προβολὴ τῶν ἀρίστων δυνατοτήτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ σώματος.

Μέχρι πρότινος οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἔμοιαζαν στὰ μάτια ὄλων νὰ ξεπέφτουν κυριολεκτικὰ, νὰ ἐκφυλίζονται καὶ νὰ χάνουν κάθε λόγο ὕπαρξης. Κι ἐνῶ κατὰ τὸ ἀπώτατο παρελθὸν ἡ παρακμὴ συντελέσθηκε στὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν, σήμερα, οἱ χριστιανικὲς Ἀθῆνες καλοῦνται νὰ ἀναβαθμίσουν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες, καλοῦνται νὰ ἀναδείξουν τὰ κυρίαρχα πνευματικὰ στοιχεῖα τῶν Ἀγώνων αὐτῶν.

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, κύριε Δήμαρχε, ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ποῦμε, ὅτι ἀποτελοῦν πρωτίστως καὶ κυρίως ἓνα πολιτιστικὸ γεγονός. Οἱ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένη λαοί, ἄγνωστοι πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς στὸ εὐρύτερο κοινόν, συνευρίσκονται ἐπὶ τὸ αὐτό, διακόπτουν ὅποιαδήποτε διαφορὰ ὑφίσταται μεταξύ τους καὶ προσπαθοῦν νὰ βιώσουν τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς εἰρηνικῆς συνπαράξεως ἀγαθὰ.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς χιλιάδες ἀθλητὲς, οἱ ὅποιοι καλοῦνται μέσα ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ τους στὰ ὀλυμπιακὰ ἀγωνίσματα νὰ προβάλλουν τὸ ιδεώδες τῆς εὐγενοῦς ἁμιλλας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ αἷτιον ὑγιοῦς ἀνεξίξεως τῆς ἀνθρωπότητος. Μὲ τὴ σειρά τους καὶ οἱ συρρέοντες θεατὲς καὶ τὰ ἐκαντοντάδες ἑκατομμύρια τῶν τηλεθεατῶν συνευρίσκονται, γνωρίζουν καλύτερα ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ προσπαθοῦν νὰ κυριαρχηθοῦν ὁλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ ἐσωτερικὴ καταλλαγή.

Κατανοεῖτε καλύτερα, λοιπόν, ἀπὸ κάθε ἄλλον, κύριε Δήμαρχε, τὸ βάρος καὶ τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς σας. Ἐχετε ἱερὰ ὑποχρέωση τόσο ἀπέναντι στὸ Γένος μας, ὅσο καὶ ἀπέναντι στὸν κόσμον ὅλον νὰ ἀναδείξετε καὶ νὰ καλλιεργήσετε τὸ αὐθεντικὸ πνεῦμα τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγώνων,

προσδίδοντάς τους ἴσως καὶ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰ τῆς νέας, ἐλληνοχριστιανικῆς ταυτότητας τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Μετὰ ὁ Πατριάρχης μετέβη στὴ Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, ὅπου μετὰ ἀπὸ σύντομη Δοξολογία, παρακάθησε σὲ γεῦμα πρὸς τιμὴν του. Προσφωνώντας τον ὁ Σχολάρχης Παν. Ἀρχιμ. κ. Θεόκλητος Ντζάθας ἐξήρε τὴν κανονικὴ ἀποκατάσταση τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου, ποὺ ὑπῆρξε Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς, ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας μὲ πρωτοβουλία τῆς Α.Θ.Μ., καὶ ἀνέφερε:

Εὐχηθῆτε, Σᾶς παρακαλοῦμε νύκως, Μακαριώτατε Δέσποτα, εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, νὰ χορηγῇ εἰς ἡμᾶς δαφυλῶς τὴν Χάριν Του καὶ νὰ παράσχῃ τὴν ὑψίστην διάκρισιν, διὰ νὰ διδάσκωμεν εἰς τοὺς Ἱεροσπονδαστάς μας τὴν μόνην δεδοκιμασμένην ἐπὶ αἰῶνας καὶ σώζουσαν Ἀγίαν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, τὴν μόνην ὁρθὴν πίστιν καὶ τὴν μόνην ἀποδοιδόμενην εἰς τὸν ἄλθινόν Θεὸν λατρείαν, ἵνα δυνηθοῦν, ἐν συνεχείᾳ καὶ αὐτοὶ μὲ τὸν ἱερὸν ὁρθόδοξον ἐνθουσιαστικὸν εὐαγγελισμόν των νὰ φέρουν τὴν ἀνοιξιν τῆς πάντοτε Νέας ἐν Χριστῷ Ἐποχῆς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀδελφῶν μας εἰς ἅπαντα τὰ Ἔθνη τῆς γῆς.

Στὴν ἀντιφώνησίν του ὁ Πατριάρχης ἀναφέρθηκε ἐξ ὁλοκλήρου στὸν Ἅγιο Νεκτάριο:

Εἶναι μεγάλη εὐλογία ἡ σημερινὴ παρουσία ὧν μας ἐδῶ. Σ' ἓνα χῶρο, στὸν ὁποῖο ὁ Ἅγιος Νεκτάριος ἄρχισε νὰ προσφέρει τὴν ἁγιαστικὴν του χάριν καὶ στὸν χῶρο τῆς θεολογικῆς κατάρτισης μελλόντων ἀμπελουργῶν τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου. Ἦταν τὸ 1894 ὅταν ξεκίνησε τὴν δεκαετηρειατὴ ἐπιτυχημένη παρουσία του στὴ διεύθυνση τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Τὰ προβλήματα πολλά. Ἡ ἴδια ἡ φύση τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου καθιστᾷ κάθε παρόμοιο ἐγχερίσμα δυσχερέστατο. Τὰ εἰδικότερα προβλήματα τῆς ἐποχῆς καὶ ἡ ποικιλία προέλευσης τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς καθιστοῦσαν τὸ ἀναληφθὲν ἔργο ἀκόμη δυσχερέστερο. Ὅμως ἡ ἀγάπη του γιὰ τοὺς μαθητὲς καὶ γιὰ τὸν μετέπειτα ρόλο τους ὑπερπηδοῦσαν τὶς ἀναφυόμενες ἀντιξοότητες. Σκοπὸς τῆς παιδείας ποὺ θὰ παρεχόταν ἦταν ἡ ἀνταπόκριση τῶν μαθητῶν στὰ ὑψηλὰ ἰδανικά τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδας, ἡ ὁποία τὴν

ἐποχὴ ἐκείνη ἀντιμετώπιζε πολλὰ καὶ ποικίλες ἐπιθέσεις. Ἴδου πόσο ὑψηλὰ ἔθετε τὴν ἀποστολὴ τῆς Ριζαρείου:

«Ὁ Σταυρὸς ἦν καὶ ἔσται ἔσαει τῷ Ἑλλήνι τὸ σύμβολον τῶν ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀρχῶν αὐτοῦ... Διὰ τοῦ Σταυροῦ τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος περιεγένετο τοῦ κατακλυσμοῦ, τοῦ κατακλύσαντος τὰ ἀρχαῖα ἔθνη. Τὸ ἐλληνικὸν ἄρα ἔθνος ὀφείλει ἐν συναισθήσει γενόμενον τῆς κλήσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ νὰ ἐργασθῇ πρῶτον, ὅπως τελειωθῇ αὐτὸ ἐν σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ, ἐν ἐπιγνώσει τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ δεύτερον, ὅπως ἐργασθῇ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν πλησίον αὐτοῦ, συνεχίζων οὕτω τὸ ἔργον τῶν ἐκλεῶν αὐτοῦ προγόνων, τῶν ἀνεγνωρισμένων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ πατρίς καὶ ἡ Ἐκκλησία ἔχει σήμερον ὑπὲρ ποτε ἀνάγκην ἀνδρῶν ἀφοσιωμένων εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Σταυροῦ, ἀνδρῶν ἀκαταπονήτων, ἀνδρῶν ζώντων οὐχὶ δι' ἑαυτούς, ἀλλὰ διὰ τὸ γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἰς ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ μαθηταί, προσβλέπει ἡ σχολὴ καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀναμένει τὴν φιλοπάτριδα ἐργασίαν καὶ τὴν λόγῳ καὶ ἔργῳ ὑποστήριξιν τῶν ἀρχῶν τῆς ἀληθείας, τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ τῶν δικαίων τῆς πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας».

Ἡ διδασκαλία καὶ ἡ μάθηση, λοιπόν, πρέπει νὰ γίνονται προσφορὰ καὶ θυσία γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ἰδεώδη καὶ παιδευτικὰ πρότυπα, τὰ ὁποῖα ἴσως θὰ πρέπει καὶ πάλι νὰ ἀποτελέσουν δομικὰ στοιχεῖα τοῦ περιεχομένου καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς παρεχομένης παιδείας. Καὶ ὅχι μόνον τῆς ἐκκλησιαστικῆς, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον.

Υψηλὰ ἰδεώδη ἀπὸ ἓνα ἄνθρωπο, τοῦ ὁποίου ὁ βίος ἀποτελέσει παράδειγμα ἀσκητικῆς ταπείνωσης. Ἐδιώχθη, ἐσυκοφαντήθη, παρέμεινε διὰ βίου ἀποκηρυγμένος ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς του ἀρχῆς. Κι ὅμως, ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν δὲν τὸν ἄφησε νὰ χολωθεῖ, νὰ ἀποχωρήσει, νὰ μισήσει. Συνέχισε τὴν προσφορὰ του, ἐντονώτερα, συστηματικώτερα, οὐσιαστικώτερα. Μέχρι ποῦ ἡ λαϊκὴ συνείδηση τὸν κατέταξε στὸ τάγμα τῶν ἁγίων. Νά, λοιπόν, παιδευτικὸ πρότυπο. Βιοτὴ ἐν ταπεινώσει καὶ προσφορᾷ. Οἱ μεσιτεῖς τοῦ Ἀγίου

πρὸς τὸν Κύριο νὰ εἰσακουσθοῦν, ὥστε ὅλοι, διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι, ποιμένες καὶ ποιμνόμενοι, νὰ ανταποκριθοῦμε στοὺς ὑψηλοὺς στόχους πὺν μᾶς ἀναλογοῦν καὶ νὰ διάγουμε τὸν λοιπὸν βίον ἡμῶν ἐν ταπεινώσει καὶ ὑπομονῇ. Ἀμήν.

Στὴ Θεσσαλονίκη

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης 23 Μαΐου ὁ Πατριάρχης Πέτρος ἀνῆλθε στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου κατέλυσε στὸ Ξενοδοχεῖο «Ἡλέκτρα Παλλὰς». Τὴν ἐπομένη τὸ πρωῒ ὁ Δήμαρχος Θεσσαλονικέων κ. Β. Παπαγεωργόπουλος τοῦ ἐπέδωσε τὸ χρυσὸ κλειδί τῆς πόλεως. Ἡ τελετὴ ἔγινε στὸ Δημαρχεῖο, ὅπου παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν ἐκκλησιαστικῶν, στρατιωτικῶν, δικαστικῶν κ.ἄ. ἀρχῶν, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς περιφέρειας Κεντρικῆς Μακεδονίας, ὁ Νομάρχης οἱ βουλευτὲς καὶ δήμαρχοι τῆς περιοχῆς, οἱ πρόξενοι κ.ἄ. ἐπίσημοι. Τὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη κ. Παντελεήμονα ἐκπροσώπησε ὁ Πρωτοσύγκελλος Παν. Ἀρχιμ. Ἰωάννης Τασιάς. Στὸν χαιρετισμὸ ὁ Δήμαρχος κ. Παπαγεωργόπουλος ἐξήρε τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν προσφορὰ τῆς Α.Θ.Μ. τονίζοντας μεταξὺ ἄλλων:

«Ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ἀναπτύξατε μὴ ἀξιοθαύμαστη δραστηριότητα, ἓνα γιγάντιο ποιμαντικὸ ἔργο, μένοντας σταθερὰ προσηλωμένος στὴ διακονία τῆς ἀγάπης.

Τὸ ἱεραποστολικὸ σας ἔργο στὸν εὐαίσθητο χώρο εὐθύνης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς, στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀγκρας, τὴ μετέπειτα Καμερόν καὶ Δυτικῆς Ἀφρικῆς, ἄφησε ἀνεξίτηλα σημάδια εὐφορίας καὶ ἐλπίδας στὶς ψυχὰς τῶν βασανισμένων ἀνθρώπων πὺν ἔψαχναν ἐναγωνίως τὸν Καλὸ Ποιμένα, τὸν ἱεράρχη πὺν θὰ τοὺς ὀδηγοῦσε μὲ ἀσφάλεια στὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, στὴ θεία καὶ ἀπέραντη στοργή.

Καὶ βέβαια νιώθουμε σήμερα ξανὰ τὴ συγκίνησή σας, ὅταν τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1997, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, κληρὸς καὶ λαός, σᾶς ἀνέδειξαν ὡς τὸν ἑκατοστὸ δέκατο πέμπτο Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς.

Καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ δώσατε ὄραμα καὶ νέες πνευματικὲς διαστάσεις σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς,

Ἐθνικοὺς καὶ Ἐκκλησιαστικούς, ἀνοικοδομήσατε τὸ Νέο Πατριαρχικὸ Μέγαρο Ἀλεξανδρείας, τὴν Ἱερὰ Μονὴ Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, τὸ Πατριαρχικὸ Μέγαρο Καῖρου καὶ τὸ Νέο Μουσεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Γεωργίου Παλαιοῦ Καῖρου.

Πόση σημασία καὶ βαθυτάτους συμβολισμοὺς φανερῶνουν αὐτὰ τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα τὸ σημαντικότερο πὺν κατορθώνουν, μαζὶ μὲ τὸν εὐλογημένο λόγο, εἶναι νὰ οἰκοδομοῦν καθαρὲς ψυχὰς, ψυχὰς πὺν μαθαίνουν νὰ ἀγαποῦν τὸν Ἄνθρωπο, τὴν πίστη καὶ τὴν ὁμορφιά!

Μακαριώτατε, εἴθε ὁ Χριστὸς νὰ εὐλογεῖ πάντα τὰ βήματά σας καὶ νὰ δυναμώνει τὴν ψυχὴ σας διότι ὁ δρόμος εἶναι δύσκολος καὶ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος βρίσκεται μετέωρος καὶ εὐάλωτος σὲ πολλὰ σταυροδρόμια τῆς ζωῆς.

Οἱ πολύχρονοι ἀγῶνες σας μᾶς δείχνουν πὺς ἡ ἐλπίδα ἔχει ὄνομα. Ἡ χάρη, ἡ παρηγοριὰ καὶ ἡ ἀγάπη ἔχουν ὄνομα. Τὸ ὄνομα «Χριστός».

Ἀπὸ καρδιᾶς σᾶς εὐχαριστοῦμε, διότι ὡς καλὸς καὶ ἄξιος ποιμένας μᾶς βοηθάτε νὰ μὴν λησμονοῦμε τὴν ἀνθρώπινη φύση μας, τίς εὐθύνες τῆς, τίς ἀρετὲς τῆς, τὴν ἐλπίδα.

Οἱ Θεσσαλονικεῖς δὲν λησμονοῦμε τὸ χρέος καὶ ἀναγνωρίζουμε καὶ τιμοῦμε τὴν προσφορὰ, ἰδιαίτερα ὅταν ἔχει ἀναφορὰ τὴν Ὁρθοδοξία, τὸν Ἑλληνισμό, τὸν ἄνθρωπο, καὶ μάλιστα ὅταν οἱ ἀξίες αὐτὲς διακονοῦνται σὲ δύσκολους καιροὺς καὶ μὲ ἀντίξοες συνθῆκες.

Ἡ Α.Θ.Μ. ἀποδεχομένη τὴν τιμητικὴ διάκριση ἐξεφώνησε βαρυσήμαντο λόγο ἐξαίροντας τοὺς πνευματικούς δεσμοὺς πὺν συνδέουν τίς πόλεις Ἀλεξανδρεία καὶ Θεσσαλονίκη καὶ τονίζοντας μετὰ ξὺ ἄλλων:

Ἡ Ἀλεξάνδρεια αἰσθάνεται νὰ συνδέεται μὲ τὴν πανέμορφη πόλη τῆς Μακεδονίας καὶ γιὰ ἓναν ἀκόμη λίγο. Τὸ Πατριαρχεῖο μας, πορευόμενο πρὸς τὴν τρίτη χιλιετία, ὅπως πολλὰς φορὰς εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναλύσω, καὶ θὰ ἀναλύσω καὶ ἀργότερα στὴ Θεολογικὴ Σχολή, εἶναι μὴ Ἐκκλησία κατ' ἐξοχὴν ἱεραποστολική. Στόχος τῆς δὲν εἶναι ἡ συντήρηση τοῦ ἐναπομείναντος ἑλληνοφώνου ποιμνίου, ἀλλὰ ὁ εὐαγγελισμὸς τῶν πληθῶν ἀφρικανικῶν ἐθνότητων. Στὸ δύσκολο αὐτὸ ἔργο μας, φάρος πὺν φωτίζει μὲ τὸ λαμπρὸ

φῶς του τῇ σκοτεινῇ ἔρημο ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν δύο φωτιστῶν τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τῶν δύο ἀδελφῶν πὺν γαλουχήθηκαν στὸ πολυεθνικὸ περιβάλλον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ στὴ συνέχεια διέδωσαν τὸ σωτηριῶδες μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας στοὺς σλαβικοὺς λαοὺς, σεβόμενοι τὶς γλωσσικὲς καὶ ἄλλες ἰδιαιτερότητές τους. Μὲ τὸ ἔργο τους ἔθεσαν τὶς βάσεις τῆς σύγχρονης ἱεραποστολικῆς προσπάθειας.

Ἡ Θεσσαλονίκη σήμερα βρίσκεται στὴν πρωτοπορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἀνακάλυψη τῶν θησαυρῶν τῶν Μακεδόνων προσδίδει μοναδικὴ ἀκτινοβολία στὴν πόλη σας, ἀλλὰ καὶ θεμελιώνει τὴν ἱστορικὴ ταυτότητα ὅλων μας. Ὁ ἀγιαστικὸς ἀέρας τοῦ Ἄθω πάλι τὴν ἀγκαλιάζει σὰν θαλάσσια αὖρα. Τὰ πάντα θυμίζουν βυζαντινὴ ὀρθοδοξία. Σὰν νὰ μὴν πέρασε τίποτα ἀλλότριο ἀπὸ πᾶνω της.

Ἡ πόλη τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ τρόπο μοναδικὸ ἴσως γιὰ ὁποιαδήποτε ἄλλη πόλη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐνσαρκώνει τὸ μεγαλεῖο τοῦ Γένους μας στὴ διαχρονικὴ διάστασή του. Παντρεῦει μὲ μοναδικὸ τρόπο τὸ κλασικὸ καὶ τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα. Ἡ σύζευξη πὺν ἐπέτυχαν μὲ μοναδικὸ τρόπο οἱ μεγάλοι Καππαδόκες Πατέρες εἶναι ὁλοζώντανη στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῆς πανέμορφης πόλης σας. Καὶ γιὰ τοῦτο πρέπει πραγματικὰ νὰ εἴσθε ὑπερήφανοι. Σᾶς ἐνδόμασθε καὶ σᾶς προτρέπουμε, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ διατηρήσετε τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἁρμονικῆς αὐτῆς σύζευξης. Ἀμήν.

Τὸ ἀπόγευμα, στὶς 19.00, ἔγινε στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς παλαιᾶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἀναγόρευση τῆς Α.Θ.Μ. σὲ Ἐπίτιμο Διδάκτορα τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Προσφώνηση ἔκανε ὁ Ἀντιπρύτανης κ. Ἀντωνόπουλος, εἰσήγηση ὁ Καθηγητὴς κ. Χρ. Κρικῶνης καὶ τὸν Ἑπαινο ἔξεφώνησε ὁ Καθηγητὴς κ. Σωτ. Βαρναλίδης, καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ἀθ. Καραθανάσης ἀνέγνωσε τὸ ψήφισμα καὶ τὸν τίτλο. Ὅπως ἀνέφερε ὁ κ. Καραθανάσης, τὸ Τμῆμα ἔκρινε ἄξιο ἀναγορεύσεως τὸν Πατριάρχη «διὰ τὴν ἱεραποστολὴν εἰς τὴν μαρτυρικὴν ἥπειρον τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχῶν καὶ θεσμῶν τοῦ

Γένους». Τόσο ὁ Καθηγητὴς Κρικῶνης ὅσο καὶ ὁ Καθηγητὴς Βαρναλίδης ἐξῆραν τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ πολὺπλευρο ἔργο τῆς Α.Θ.Μ. στὸν ἐκκλησιαστικὸ, ποιμαντικὸ, πνευματικὸ, κοινωνικὸ καὶ ἱεραποστολικὸ τομέα. Ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης στὴν ὁμιλία πὺν ἔκανε μετὰ τὴν ἀναγόρευσή του μίλησε γιὰ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, τὴν πορεία του καὶ στάθηκε ἰδιαίτερα στὸ ἱεραποστολικὸ του ἔργο:

Ἡ ἐξέλιξη τῶν πολιτικῶν πραγμάτων στὴν φτωχὴ ἥπειρό μας μὲ τὴν ἐκκίνηση τῆς διαδικασίας τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν ἀφρικανικῶν λαῶν, μετέβαλε, ὡς ἦταν φυσικὸ, καὶ τὴν πορεία τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ εἶχε σαφῶς ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἑλληνόφωνου ποιμνίου μας. Ἡ δραματικὴ συρρίκνωση αὐτοῦ στὴ νεολόγρη χώρα ἦταν ὄντως μιὰ ἀρνητικότερη ἐμπειρία. Μιὰ ἐμπειρία πὺν συνεχίζει νὰ ἀναβιώνει καὶ σὲ χώρες, ὅπου μέχρι πρότινος τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο μεγαλοῦργοῦσε. Ὄντως, μετὰ τὴ Ζιμπάμπουε, ἡ ἐπελθοῦσα καὶ συνεχῶς ἐπιδεινούμενη πολιτικὴ ἀναταραχὴ στὴ Νότιο Ἀφρικὴ, ὅπου καὶ ὑφίσταται αὐτὴ τὴ στιγμή ἡ πολυπληθέστερη καὶ ἀκμαιότερη ὀρθόδοξη κοινότητα, ἐπιφέρει τὴν ὁσημέραι ἀλξανόμενὴ φυγὴ τοῦ ἑλληνόφωνου στοιχείου, τὸ ὁποῖο καὶ ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ στήριγμα τοῦ Πατριαρχείου μας.

Πρόκειται ὄντως περὶ μιᾶς ἀρνητικῆς ἐξελίξεως, ὅχι ἄγνωστης ὁμως στὸν εὐρύτερο ὀρθόδοξο χώρο. Ἡμεῖς, ὡς Προκαθήμενος τοῦ θρόνου τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὡς ἀρχιερεῖς, κληρὸς καὶ λαός, δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμείνουμε ἀπαθεῖς τὴν πορεία τῶν πραγμάτων καὶ ἀναλόγως νὰ δράσουμε γιὰ τὴν ἐπιβίωσή μας. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ μᾶς ἔταξε σ' ἓνα χώρο πλήρη προβλημάτων, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ πλήρης προοπτικῶν. Ἡ μακρὰ συμβίωσή μας μὲ ἄλλοεθνεῖς καὶ ἀλλόθρησκες πληθυσμιακὲς ομάδες μᾶς προσέδωσε καὶ τὴν ἀπαιτούμενη εὐελιξία νὰ κινούμεθα πέρα ἀπὸ τὴν πορεία συγκεκριμένων ἐθνικῶν ομάδων. Ἐξάλλου, ἡ ἰδιαιτερότητά μας αὐτὴ μᾶς κάνει ἰδιαιτέρα ἀγαπητοὺς καὶ προσσιτοὺς ἀπὸ τοὺς Ἀφρικανοὺς ἀδελφούς, μολοντὶ εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία πὺν ὑπόσχεται ταπεινὰ οἰκονομικὰ ὠφέλη ἀπὸ τὴν

ἐνταξη τῶν κατηχομένων στοὺς κόλπους της.

Καθίσταται σαφές ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ὅτι ἡ μοναδική προοπτική γιὰ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας εἶναι ἡ ἱεραποστολική δράση πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς πληθυσμοὺς τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου. Θὰ ἦταν ἐγκληματική σκέψη καὶ βαρύντατη ἁμαρτία πρὸς τὴ μακροαΐωνη πνευματική ἀλεξανδρινή ἀποστολική, ἀσκητική, πατερική καὶ θεολογική παράδοση, νὰ ἀκολουθήσουμε τὴ διαγραφόμενη φθορὰ τοῦ ἐλληνόφωνου ποιμνίου, ἀντὶ νὰ γιγαντώσουμε τὴν ὀρθόδοξη παρουσία σὲ κάθε γωνιὰ τῆς Ἀφρικῆς, κάτι ποὺ πιστεύουμε θὰ ἔχει καὶ ἀντίστροφες καὶ ἀπρόσμενες θετικές συνέπειες γιὰ τὸ ἐλληνικὸ στοιχεῖο.

Εἶναι λοιπὸν ξεκάθαρο ὅτι ὅταν κάνουμε λόγο γιὰ ὀρθόδοξη παρουσία στὴν Ἀφρική, θὰ πρέπει νὰ τὴ συνδέουμε ἄμεσα καὶ ἀναπόδραστα πρὸς τὴν ἱεραποστολική παρουσία μας. Δὲν θὰ σᾶς κουράσω μὲ τὴν παράθεση στατιστικῶν στοιχείων, ἢ εἰδικότερων ἐνεργειῶν μας στὸν χῶρο τῆς ἱεραποστολῆς, ὅπως λ.χ. οἰκονομικὰ μεγέθη, τρόποι δράσεως, ἴδρυση ἐπισκοπῶν κ.λπ. Στὸν λίγο χρόνο ποὺ ἀπομένει θὰ προσπαθήσω μὲ εὐσύντοπο καὶ ἐπιγραμματικὸ τρόπο νὰ χαράξω τὶς κατευθυντήριες γραμμές, τὶς ὁποῖες τὸ Πατριαρχεῖο μας ἔθεσε, προκειμένου τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Κυρίου μας νὰ ἀποτελέσει τὴ νέα προοπτική ζωῆς γιὰ κάθε Ἀφρικανό.

Κατ' ἀρχήν, ἡ ἱεραποστολική δραστηριότητα σὲ μιὰ τόσο ἀχανῆ ἔκταση, σὲ πληθυσμοὺς μὲ κοσμοθεωρητικές καὶ βιοθεωριακές ἐτερότητες, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀποκλειστικὸ ἔργο μιᾶς μόνο Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας. Ὁ Θρόνος τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ὅχι μόνο τώρα, σὲ καιροὺς χαλεπῶν, οἰκονομικῆς καὶ γενικότερης ὑλικῆς καὶ ἔμφυξης ἀνεπάρκειας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε, σὲ ἐποχὲς κατὰ τὶς ὁποῖες ἀκτινοβολοῦσε σὲ ὅλη τὴν χριστιανική οἰκουμένη τὸ πνευματικὸ της κάλλος, δὲν ἀκολούθησε ποτὲ τὸν δρόμο τῆς ἐπαρσης, τὸ δρόμο τῆς ἐγωϊστικῆς μόνωσης. Ἡ Κατηχητική Σχολὴ Ἀλεξανδρείας, ἡ θυσία τοῦ Μ. Ἀθανασίου, ἡ ἀσκητική παράδοση τοῦ Μ. Ἀντωνίου, ἡ προσφορά τοῦ Κυρίλλου, οἱ μεσολαβητικές προσπάθειες φωτισμένων πατριαρχῶν μας μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Σχί -

ματος περίοδο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἄρτι διαρρέυσαντα αἰῶνα, ὅποτε ὁ σκλαβωμένος Ἑλληνισμὸς βρῆκε καταφύγιο στὴ χώρα τοῦ Νεῖλου, ἀποτελοῦν λίγα μόνο παραδείγματα ἀναφορᾶς, τὰ ὁποῖα καταδεικνύουν τὸν ἀδελφικό, οἰκουμενικὸ χαρακτήρα ποὺ μᾶς διαπνέει.

Ἡ ἱεραποστολή στὴν Ἀφρική, δηλαδή, εἶναι ὑπόθεση ὅλων τῶν ὀρθοδόξων. Ἡ, θὰ πρέπει νὰ εἶναι τέτοια. Οἱ εὐαγγελικοὶ καρποὶ στὸ περιβάλλον τῆς Ἀφρικῆς θὰ χορτάσουν τὴν ψυχὴ ὅλων μας. Δὲν θὰ προβάλουν τὴν ἐγωϊστικὴ αὐταρέσκεια κανενός».

Στὴ συνέχεια οἱ Πρυτανικὲς ἀρχὲς παρέθεσαν δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου στοὺς κήπους τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

Τὴν ἐπομένη ἡ Α.Θ.Μ. ἐπέστρεψε στὴν Ἀθήνα καὶ δέχθηκε τὴν ἀντεπίσκεψη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, ὁ ὁποῖος καὶ τοῦ ἐνεχείρισε ἐπιταγὴ 30.000.000 δρχ. γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν συζητήσεων ποὺ εἶχαν κατὰ τὶς ἐπισκέψεις ποὺ ἀντάλλαξαν οἱ δύο Προκαθήμενοι ἐπιβεβαιώθηκαν οἱ ἄριστες σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἀπὸ μέρους τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ἐκφράστηκε ἡ πλήρης καὶ ἐγκάρδια συμπαράσταση στὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖται ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας στὴν Ἱεραποστολὴ στὴν Ἀφρικανικὴ Ἠπειρο καὶ τὸ ὁποῖο πραγματοποιεῖται τόσο μὲ τὴν ἠθικὴ ὑποστήριξη σὲ ἔμφυχο ὑλικὸ μὲ τὴν ἀποστολὴ ἐμπειρῶν καὶ ἱκανῶν Κληρικῶν γιὰ τὴ στελέχωση τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Πατριαρχείου, ὅσο καὶ μὲ τὴν ὑλικὴ συμπαράσταση καὶ τὴν προσφορά χρημάτων, φαρμάκων, ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν καὶ ἄλλων ἀπαραιτήτων γιὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸ πληρέστερη κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς στὴν Ἀφρική.

Ὁ Πατριάρχης Πέτρος ἀναχώρησε ἐπιστρέφοντας στὴν ἔδρα του στὶς 8 μ.μ. τῆς Παρασκευῆς 25 Μαΐου ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο «Ἐλευθέριος Βενιζέλος» τῶν Σπάτων, προπεμφθεὶς ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, τὸν Ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Γρ. Νιώτη καὶ ἄλλους ἐπισήμους ποὺ εἶχαν συμμετάσχει κατὰ τὴν ἀφίξή του.